

VODNIK PO PRENOSU ZNANJA NA UNIVERZI NA PRIMORSKEM

Center za razvoj in prenos znanja Univerze na Primorskem

©Simon Kolečnik

KAZALO

Predgovor	2
Uvod	3
Namen priročnika	4
Umeščenost Univerze na Primorskem v gospodarsko okolje	5
Storitve Centra za razvoj in prenos znanja (CRPZ UP)	6
Primeri uspešnih sodelovanj Univerze na Primorskem z gospodarstvom	9
Pomen ustrezne zaščite inovacij in intelektualne lastnine v ekonomiji znanja	11
Kontakti, viri in informacije	13
<hr/>	
Ponudba znanja članic Univerze na Primorskem in njihove razvojno-raziskovalne kompetence	14
Fakulteta za humanistične študije (UP FHŠ)	15
Fakulteta za management (UP FM)	19
Fakulteta za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije (UP FAMNIT)	23
Pedagoška fakulteta (UP PEF)	29
Fakulteta za turistične študije – Turistica (UP FTŠ Turistica)	32
Fakulteta za vede o zdravju (UP FVZ)	36
Inštitut Andrej Marušič (UP IAM)	42
Fakulteta za dizajn (FD)	45
Nadaljnji koraki	48
Informacije o Priročniku	49

PREDGOVOR

UNIVERZA IN GOSPODARSTVO Z ROKO V ROKI

»Na Univerzi na Primorskem (UP) izvajamo številne raziskovalne projekte, katerih rezultati so novo znanje in tehnološke inovacije. Okrepljena raziskovalno-razvojna dejavnost pomeni tudi, da pridobiva vse večji pomen področje upravljanja intelektualne lastnine. Nekoč je bil menedžment inovacij pretežno v domeni pravnikov, danes pa vse bolj pritegne ekonomiste, podjetnike, snovalce razvojnih politik ter nenazadnje mlade in uveljavljene raziskovalce. Ker na UP spodbujamo ustvarjalno in raziskovalno delo, katerega posledica so izumi, postaja upravljanje intelektualne lastnine ključnega pomena.

Prenos znanja med UP in okoljem je bil v preteklosti izrazito enosmeren in je potekal zlasti med pedagogi in raziskovalci ter študenti. Danes je UP bistveno bolj vpeta v gospodarske in inovacijske tokove v lokalnem okolju. V Centru za razvoj in prenos znanja si prizadevamo te vezi še dodatno okrepiti in prispevati k učinkoviti diseminaciji znanstvenih in tehnoloških rezultatov, skladno s pričakovanji in potrebami sodobne družbe in v sozvočju s potrebami in priložnostmi Obalne regije.«

dr. Štefko Miklavič, redni profesor
prorektor za znanstveno-raziskovalno in
razvojno delo Univerze na Primorskem.
©arhiv UP FAMNIT

UVOD

Priročnik, ki ga imate v rokah, je nastal v sklopu državnega konzorcija za prenos tehnologij, ki cilja na povečanje zmogljivosti človeških virov v procesih prenosa tehnologij in znanja v gospodarstvo ter – skladno s tem – na večjo povezanost med raziskovalno sfero in krajevnim gospodarstvom. Namen priročnika je podati pogled na potencial, ki ga Univerza na Primorskem (UP) ima z vidika povezovanja z gospodarstvom, obenem pa na številne možnosti, ki zadevajo storitve, ki so podjetjem in ustanovam na razpolago na UP.

Sodobni gospodarski sistem temelji na inovacijah, iznajdljivosti, prenosu znanja in tehnologij v družbo in gospodarstvo ter na prilagajanju tehnologije človeškim potrebam. Uspeh znanja, ki se proizvaja na UP, se v zadnjih letih pogosto ocenjuje tudi na podlagi tržnega potenciala. Tak kontekst pogojuje delovanje in organiziranost samih univerz – tako pri nas kot drugod po Evropi. Če so bile univerze še do pred kakim desetletjem z vidika oblikovanja naprednega znanja pretežno samostojne – sebi samozadostne –, so se stvari v zadnjih časih precej spremenile. Univerze morajo biti vpete v družbeno-gospodarsko okolje, od tu pa prihaja potreba po ustreznem posredovanju akademskega znanja družbi.

Prenos znanja in tehnologij pa je kompleksen pojav, pri katerem je soudeleženi več akterjev. Gospodarstveniki sodijo med najpomembnejše. Za nekatere je »nova« vloga univerz izraz sodobne korporacijske kulture, ki je značilna za tržno gospodarstvo. Za druge je zgled naprednega znanja v napredni družbi, ki ravno na znanju temelji. Kakorkoli že, sodelovanja med UP in gospodarstvom Obalno-kraške regije se razvijajo. Zavedamo se, da je za obojestranski uspeh treba prehoditi še precej poti. V tem vidimo izziv, ne pa ovire.

NAMEN PRIROČNIKA

Namen priročnika je seznaniti bralce z raznolikimi načini in možnimi oblikami sodelovanja med gospodarstvom in javnimi raziskovalnimi organizacijami, kot so raziskovalni zavodi in javni visokošolski zavodi, ki delujejo pod okriljem Republike Slovenije. Priročnik je nastal v sklopu projekta »Spodbujanje dejavnosti prenosa znanja preko delovanja pisarn za prenos tehnologij«, ki ga je razpisalo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter katerega delno financira Evropska unija prek Evropskega sklada za regionalni razvoj. Namen projekta je ustvarjanje čim boljših pogojev za učinkovito mreženje med omenjenimi pisarnami za prenos tehnologij in znanja, raziskovalnimi inštituti in podjetji. Predvideva se, da bo pozitivne učinke v prihodnjih letih zaznati na širši državni ravni na področjih znanja, tehnologije in podjetništva.

Skladno z navedenimi cilji UP aktivno podpira prenos znanja, novosti in tehnologij, ki nastajajo v sklopu raziskovalnih dejavnosti na univerzi, v gospodarstvu Obalno-kraške regije in širše. Stremi po tem, da podjetnikom in gospodarstvenikom nudi svoje ekspertize skladno s samimi potrebami gospodarstva, slednje pa tudi preučuje in usmerja.

Ravno iz teh razlogov postaja vse bolj pomembno upravljanje s pravicami intelektualne lastnine: ustrezno ščitenje le-teh je še toliko bolj pomembno v primerih, ko gre za oblikovanje in patentiranje res inovativnih storitev in produktov, ki še niso prepoznavni na trgu.

Sodelovanje z gospodarstvom spodbuja k oblikovanju skupnih projektov, pri čemer igrajo pomembno vlogo tako raziskovalci kot gospodarstveniki. Gospodarstvo se lahko krepi na ra-

zlične načine, na primer: prek krepitev inovacijskega potenciala podjetij ter tržne uspešnosti gospodarstva; prek diverzifikacije obstoječe industrije in ustreznega vrednotenja novonastajajočih panog; prek zagotavljanja ustrezne podpore novonastajajočim podjetjem, kar narekuje potrebo po razmisleku o vlogi družbe in njenih temeljnih kulturnih vrednot pri procesu inoviranja in trženja z inovacijami.

Pravočasno ščitenje izumov in preiščeno upravljanje z lastniškimi pravicami sta za novonastala podjetja bistvena pogoja za njihovo nadaljnjo rast in tržno uspešnost.

Priročnik, ki ga imate v rokah, je bil oblikovan skladno s cilji UP na področju raziskovanja in prenosa znanja, in sicer: uspešna integracija v nacionalno in mednarodno univerzitetno mrežo; krepitev intelektualnega potenciala, kulture in tradicije, ki oblikujejo slovensko nacionalno identiteto; zagotavljanje enakih možnosti integracije in razvoja manjšin na referenčnem območju; omogočanje sonaravnega razvoja in zdravega okolja ter varovanja naravne in kulturne dediščine mediteranskega dela Slovenije. Raziskovalni projekti, iz katerih se oblikujejo sodobna znanja, znanstvenoraziskovalne kompetence, nove tehnologije in produkti, so zelo razvejani in zahtevni. Smiselno jih je ločiti po strokah – kar pa še ne pomeni, da se projektov ne smemo lotiti interdisciplinarno in z različnimi pristopi ter orodji (prej obratno). Tehnologijo in znanje dojemamo interdisciplinarno. Predstavljamo vam delovanje UP in njene članice z željo, da bi vam podali jasno sliko o priložnostih za sodelovanje in vse potrebne informacije za vzpostavitev novih sodelovanj.

UMEŠČENOST UNIVERZE NA PRIMORSKEM V GOSPODARSKO OKOLJE

Sedež Univerze na Primorskem na Titovem trgu v Kopru.
©Mirella Baruca

Univerza na Primorskem (UP) je bila ustanovljena leta 2003. Z njeno ustanovitvijo je država vzpostavila center znanja na svoji zahodni meji in s tem omogočila prenos svežega znanja tako na lokalno kot na nacionalno raven – predvsem na nivoju institucij in gospodarstva –, hkrati pa širom po Evropi, saj se je UP v kratkem času začela uveljavljati tudi na mednarodni ravni. UP je mlada, dinamična, ambiciozna univerza. Pri njeni predstavitvi v pričujoči brošuri dajemo poudarek na prenosu znanja iz univerze v gospodarstvo – ne govorimo torej izključno o prenosu tehnologij.

UP razvija svoje poslanstvo skladno s potrebami okolja, v katerem deluje, hkrati pa z željo, da utrdi svojo vlogo referenčne institucije v širši regiji, ki je naravno stičišče različnih kultur ter družbenih in kulturnih identitet.

Na podlagi podatkov Statističnega urada Republike Slovenije gre za izrazito produktivno regijo, na kar kaže dejstvo, da je BDP na prebivalca med najvišjimi na državni ravni. Primorska regija je med drugim najpomembnejša turistična destinacija v Sloveniji, kar je ra-

zvidno, na primer, iz povprečno najvišjega števila prenočitev turistov v regiji v primerjavi z ostalimi regijami. Skratka, spodbud za diseminacijo znanja in tehnologij v gospodarstvo ne manjka. Spodbujanje prenosa znanj in tehnologij v realno okolje spada med glavne cilje UP.

Kot je navedeno v statutu, UP spodbuja in omogoča prenos znanstvenih in strokovnih spoznanj ter dosežkov v praktično uporabo na raznoraznih področjih. Med drugim s tem namenom v sklopu UP deluje Center za razvoj in prenos znanja, ki skrbi za sledeče naloge:

- krepi in promovira potencial članic UP za učinkovito sodelovanje z gospodarstvom,
- spodbuja nastajanje projektov, pri katerih so soudeleženi bodisi raziskovalci bodisi gospodarstveniki,
- na področju izumov in prenosa tehnologij skrbi za upravljanje s pravicami intelektualne lastnine (PIL) UP in za interne postopke za zaščito PIL pri ustanavljanju odcepljenih podjetij.

Univerza na Primorskem šteje šest članic: Fakulteto za humanistične študije, Fakulteto za management, Fakulteto za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije, Pedagoško fakulteto, Fakulteto za turistične študije – Turistica in Fakulteto za vede o zdravju. Vsaka članica ima svoja specifična raziskovalna področja in ekspertize, ki skupaj tvorijo zanimiv, barven in raznolik bazen znanj, kompetenc in nasploh znanstveni potencial, ki izstopa predvsem v stiku z realnim gospodarstvom. Del članstva so še Inštitut Andrej Marušič, pridružena članica Fakulteta za dizajn iz Ljubljane, študentski domovi, univerzitetna knjižnica in Ortopedska bolnišnica Valdoltra. Aktivno povezovanje UP z gospodarskim sektorjem v regiji lahko jamči sinergije in resurse, ki so potrebni za kakovostno znanstvenoraziskovalno delo ter nadaljnji prenos znanj, kompetenc in tehnologij v uporabne namene. Zagotavljanje tesnejšega sodelovanja med UP in gospodarskim sektorjem namreč vodi k ustrežnejšemu odnosu med »tradicionalnim« akademskim raziskovalnim delom in raziskavami, ki se izvajajo na »trgu«, k izvajanju aplikativnih študijskih in raziskovalnih programov pri članicah UP ter k vzpostavitvi mehanizmov za sodelovanje in izmenjavo med članicami UP in gospodarskim sektorjem. Priložnosti za sodelovanje z gospodarstvom in raziskovalnimi institucijami z namenom diseminacije znanja so številčne in so na voljo v sledečih oblikah:

- vodenje in udeležba na mednarodnih projektih s prepoznavnimi raziskovalnimi centri, uveljavljenimi podjetji in zasebniki,
- aktivna udeležba v mednarodnih omrežjih za prenos znanja in tehnologij,
- izvajanje tržnih projektov po naročilu (commissioned research projects),
- organizacija tako krajevnih kot mednarodnih festivalov in odmevnih dogodkov s specifičnih znanstvenih področij,
- gostovanje izvedencev, gospodarstvenikov ter uveljavljenih in mladih perspektivnih podjetnikov.

STORITVE CENTRA ZA RAZVOJ IN PRENOS ZNANJA

Center za razvoj in prenos znanja (CRPZ UP) je organizacijska enota UP, ki deluje v vlogi pisarne za prenos znanja in tehnologij. CRPZ UP je član pisarn za prenos tehnologij v Sloveniji in Združenja profesionalcev za prenos tehnologij Slovenije (Združenje SI-TT), ki igra vlogo povezovalnega člana med slovenskimi izvedenci za prenos tehnologij.

S tega vidika je CRPZ UP vključen v projekte, ki so namenjeni krepitvi profesionalizacije kadrov na tem strateškem področju: skrbi za strokovno rast zaposlenih in deležnikov, pri tem cilja na dvig zavedanja in kakovost storitev prenosa tehnologij. Prenos tehnologij sovpada s smislom za inoviranje ter s potrebami sodobne digitalne ekonomije in na znanju temelječe družbe. Zahteva sočasno obvladovanje pravnih vidikov prenosa tehnologij in znanj, razumevanje relevantnih ekonomskih pravic, nenazadnje pa še smisel za učinkovito komuniciranje inovacij/dosežkov in pravočasno informiranje javnosti o njih. CRPZ UP deluje v konkurenčnem okolju, v katerem je soudeleženih več ustanov, raziskovalnih centrov in zasebnih subjektov. Ključno vlogo pri prenosu znanja in tehnologij igrajo predvsem sledeči subjekti:

- univerze in raziskovalni centri,
- pisarne za prenos tehnologije
- zasebna podjetja,
- vlagatelji (premožni zasebniki, skladi, banke),
- omrežja za prenos znanja,
- trg/uporabniki.

Skratka, kakšnemu namenu služi CRPZ UP in katere so pristojnosti centra? Naloga CRPZ UP je ta, da identificira potencial članic UP za sodelovanje z gospodarstvom ter s svojimi aktivnostmi spodbuja raziskovalce k oblikovanju skupnih projektov z gospodarstvom. S tega vidika postane mreženje med obema sferama – akademsko in gospodarsko – ključnega pomena. Potencial na tem področju pa ostaja še ne

povsem izkoriščen. CRPZ UP s svojimi pobudami pripomore k zagotavljanju uporabnosti znanja in informacij, ki so sad raziskovalnega truda. Obenem z zagotavljanjem možnosti za sodelovanje podjetnikov in raziskovalcev preprečuje, da bi se porazgubile bistvene informacije, znanja in kompetence po nepotrebem podvajale, energije nesmiselno trošile, pomembne podjetniške priložnosti pa bi se izjalovile. Sicer bi izgube v vseh primerih drago stale.

Poleg navedenega CRPZ UP skrbi še za prepoznavnost UP. Ureja kontakte z zunanjimi nacionalnimi in mednarodnimi institucijami ter podjetji na področju raziskovalnih projektov. Projektne aktivnosti na nacionalnih in mednarodnih projektih izvaja z namenom prenosa znanj in tehnologij ter njihove uspešne komercializacije na trgu.

Cilj in poslanstvo CRPZ UP je, da s celovito ponudbo podpornih storitev na čelu z aktivnostmi prenosa in trženja tehnološkega znanja UP ustvarja povezave ter učinkovito sinergijo za sodelovanje univerzitetnih izobraževalnih in raziskovalnih kapacitet z gospodarstvom.

Izvaja in koordinira interne postopke znotraj UP, kakršni so potrebni za zaščito pravic intelektualne lastnine in pri nastanku spin-off in spin-out podjetij. Postopki, vezani na ustanovitev novih podjetij, potekajo v sodelovanju z Univerzitetnim inkubatorjem Primorske (UIP), ki po zaključku internih postopkov znotraj UP poskrbi za dejansko ustanovitev podjetij, njihovo inkubacijo in razvoj v inkubacijski fazi.

STORITVE, KI JIH CRPZ UP NUDI RAZISKOVALCEM ČLANIC UP

- Identifikacija podjetniških potencialov med raziskovalnimi projekti raziskovalcev UP – pregled projektnih rezultatov z namenom trženja in mreženja z uporabniki,
- informiranje o aktualnih odprtih razpisih in projektnih sodelovanjih,
- izvajanje postopkov ščitena intelektualne lastnine v korist raziskovalcev: zaznavanje izumov raziskovalcev UP, vrednotenje in pridobivanje informacij o tehnologiji, svetovanje pri zaščiti izumov, izpeljava postopkov zaščite intelektualne lastnine,
- iskanje primernih partnerjev za razvojno-raziskovalna partnerstva in povezovanje z njimi, urejanje večlastniških razmerij, priprava ustreznih pogodb,
- priprava tehnoloških ponudb, oglaševanje in ocenjevanje tržnega potenciala,
- priprava pogodb za prodajo pravic intelektualne lastnine in prenos know-how-a,
- promocija in trženje znanja oziroma izumov UP prek obstoječih spletnih platform in orodij (Enterprise Europe Network ...).

STORITVE, KI JIH CRPZ UP NUDI GOSPODARSTVU

- Priprava tehnoloških in poslovnih ponudb podjetij ter preiščljena promocija le-teh,
- vključevanje podjetij v mednarodne projektne predloge, ki se prijavljajo na razpise evropskih programov,
- obveščanje podjetij o tehnoloških, poslovnih in projektnih priložnostih v tujini,
- organizacija poslovnih srečanj v tujini,
- vključevanje potencialnih start-up podjetij v programe podpornega podjetniškega okolja UIP,
- oblikovanje primernih razvojno-raziskovalnih partnerstev, urejanje večlastniških razmerij, priprava ustreznih pogodb,
- informiranje podjetij o postopkih in stroških zaščite za patente, modele in znamke v Sloveniji, EU in drugih državah.

SPODBUJANJE PODJETNIŠTVA IN NABIRANJA KOMPETENC MED MLADIMI PODJETNIKI

CRPZ UP pomaga novi generaciji slovenskih podjetnikov pri mednarodnem mreženju in nabiranju izkušenj oziroma podjetniških veščin v tujini, hkrati pa mlajšim podjetnikom iz tujine omogoča, da se preizkusijo pri uspešnih slovenskih podjetnikih. Marsikdaj pride pri projektih do pravega sodelovanja, iz katerega se realizira ves podjetniški potencial, ki privede do edinstvenega tržnega uspeha.

MREŽENJE

CRPZ UP aktivno sodeluje pri nekaterih pomembnih mednarodnih omrežjih, ki delujejo kot stična točka med podjetniki in UP. Za primer lahko navedemo članstvo v mednarodnem omrežju Enterprise Europe Network (EEN), ki nudi podporo pri mednarodnem sodelovanju na podjetniški ravni ter pri prenosu znanj in tehnologij v produkcijske namene oziroma v realno gospodarsko okolje. V vlogi partnerja konzorcija EEN je CRPZ UP prepoznaven na državni ravni in izstopa po kakovosti udeležb in opravljenih aktivnosti v sklopu omenjenega omrežja. Konzorcij združuje še ostale ključne nacionalne igralce pri prenosu in vrednotenju sodobnih znanj in tehnologij, kar pomeni, da lahko prek CRPZ sleherni podjetnik stopi v kontakt z akterji, ki mu lahko omogočijo uspeh na trgu ter pravilno vrednotenje in trženje produktov/storitev. Potencialne koristi, ki jih lahko imajo podjetniki, ki navežejo sodelovanje s CRPZ UP, so torej neprecenljive.

IZKUŠNJE, KI OBRODIJO POSLOVNE STORITVE, NOVE APLIKACIJE IN NADALJNJE PODJETNIŠKE NAČRTE

Posebne omembe vredna je poslovna zgodba mladega podjetnika in raziskovalca na področju elektronike in informatike, Bojana Blažice s Šempetra pri Gorici, ki se je udeležila na področju tehnološke integracije senzorjev za razvoj t.i. pametnega vrtnarjenja. S pomočjo izmenjave v okviru programa Erasmus za mlade podjetnike, katere se je Blažica udeležil s podporo CRPZ UP, je prišlo do uspešnega podjetniškega povezovanja z italijanskim podjetjem Lifely, ki ga je ustanovil izkušen sardinijski podjetnik Antonio Solinas, in se je uveljavilo na področju pametnih senzorjev za vrtnarjenje. Na podlagi Erasmus izmenjave se je razvilo poslovno-tehnološko in razvojno sodelovanje, ki je rezultiralo v prijavi in uspešnem financiranju razvojnega projekta CARROTS, ki bo mobilno aplikacijo za pametno vrtnarjenje »Tomappo« zdužil z naprednimi senzorji podjetja Lifely in omogočil profesionalnim uporabnikom ter hobi vrtnarjem inovativno tehnološko podporo za uspešno gojenje zelenjave na vrtu.

Bojan Blažica – soustanovitelj podjetja Proventus d.o.o. © Tomappo.com

PRIMERI USPEŠNIH SODELOVANJ UNIVERZE NA PRIMORSKEM Z GOSPODARSTVOM

CRPZ UP izvaja informiranje vseh zainteresiranih deležnikov UP glede znanstvenoraziskovalnih kompetenc, izkušenj in najrazličnejših možnosti za prenos znanja, inovativnih pristopov in trženja produktov in storitev ter prenosa tehnologije v prakso. Gospodarstvenikom in malim podjetnikom svetuje tudi na področju komercializacije znanja oziroma njihovih izvirnih podjetniških zamisli. Na tem mestu predstavljamo dve uspešni podjetniški zgodbi, pri katerih je bila UP soudeležena oziroma je odigrala povezovalno vlogo.

FAKULTETA ZA VEDE O ZDRAVJU IN PODJETJE MEDEX, D.O.O.

V okviru »Javnega razpisa projektnega dela z gospodarstvom in negospodarstvom v lokalnem in regionalnem okolju – po kreativni poti do znanja 2017-2020« so raziskovalci in študenti Fakultete za vede o zdravju Univerze na Primorskem v sodelovanju s podjetjem Medex, živilska industrija, d. o. o., izvedli randomizirano, dvojno slepo klinično študijo o učinkih matičnega mlečka na različne biokemijske markerje pri asimptomatskih posameznikih. Matični mleček ima dokazane številne pozitivne učinke na zdravje. Mednje sodijo vazodilatacija, nižanje krvnega tlaka, nižanje celokupnega in LDL holesterola, protitumorsko delovanje ter antioksidativne lastnosti, toda večina študij je bilo opravljenih na celičnih linijah in laboratorijskih živalih. V klinični študiji so sodelovali asimptomatski posamezniki s povečanim tveganjem za nastanek metabolnega sindroma. Študija je potekala 10 tednov, meritve so bile izvedene na začetku, po štirih in osmih tednih uživanja matičnega mlečka (2000 mg/dan) ali placeba ter po dveh nadaljnjih tednih brez uživanja matičnega mlečka ali placeba. Na dan meritev so preiskovancem določili prehranski status (antropometrične meritve), odvzeli vzorec

krvi za analizo različnih biokemijskih markerjev in izvedli kratek intervju o samem počutju in apetitu. Na podlagi pridobljenih rezultatov se ugotavlja, da matični mleček v količini 2000 mg/dan pozitivno vpliva na lipidni profil asimptomatskih posameznikov, na nizko stopnjo kroničnega vnetja, ki je opazno pri posameznikih s povečanim tveganjem za razvoj metabolnega sindroma, na dvig antioksidativnega potenciala ter na povečano sitost. Dva tedna po prenehanju jemanja matičnega mlečka so pozitivni učinki v večjem deležu še vedno opazni.

Družba Medex, živilska industrija, d.o.o., je izkazala interes do sodelovanja z UP FVZ, saj znanstveno ovrednoteni izdelki z vidika zdravja bistveno vplivajo na izbiro izdelka pri kupcu in posledično na njihovo prodajo. Izsledki klinične študije so bili predstavljeni na kongresu APIFUTURE (slika spodaj), v reviji ABC zdravja, časopisu Delo, Večer in drugih.

Sodelovanje raziskovalcev UP z družbo Medex d.o.o. ©Anže Krže, mediaspeed.net

BARBA SOL, KOPER

V soli s številnimi okusi, ki jo Davor Podbevšek nadvse uspešno trži v lončkih znamke Barba Sol, srečujemo zmes dolgoletne tradicije iz solin obalne regije, specifik tega prostora in krajevnega smisla za estetiko in okus, obenem pa sodoben pristop do ponudbe okusov. Dejstvo, da se Podbevšek poteguje za to, da bi njegova fuzijska sol (fusion salt) dobila zaščitno oziroma prepoznavno mesto ob navadni kuhinjski soli in popru, je sad osebne strasti ter pomembnih izkušenj na krajevni ravni, vključno s preteklimi sodelovanji v okviru podjetniških, na znanju temelječih projektov na UP.

Če izvzamemo začetni proces rafiniranja grobe soli, ki temelji na mehanski tehnologiji, so solne zmesi, aromatizirane z raznoraznimi sestavinami in zelišči, ki jih ponuja Podbevšek, v celoti ročno izdelane. Tu prednjačita znanje in umetniška žilica, ki solnemu cvetu zagotavljata privlačnost in dodano vrednost na podlagi eksperimentiranja z okusi, ki so včasih navidezno v protislovju. Ravno kar nastaja sol z okusom medu. Podbevškovo sol se med drugim omenja v treh pomembnih knjigah, ki bodo v kratkem na knjižnih policah – prva je izdana v slovenščini, ostali dve sta v italijanskem in nemškem jeziku – in se osredotočajo (vsaka na svoj način) na kakovostne regijske produkte oziroma na najboljše kulinarične prvine iz naših in sosednjih prostorov Alpe-Jadrana.

Davor Podbevšek, podjetnik, ki sodeluje z Univerzo na Primorskem. © Mirella Baruca

»Na prenos znanosti v podjetništvo gledam na svoj način. Osredotočam se predvsem na kreativne vidike podjetništva. Ocenjujem, da je pri vsem tem še najbolj pomembna posameznikova motivacija. Strast in veselje, da ponujaš in tržiš nekaj lastnega, izvirnega, pristnega, sta pri mojem delu ključnega pomena. Z Univerzo na Primorskem sem na podlagi svojih izkušenj sodeloval pri nekaterih pobudah za start-up podjetja. Bil sem tudi član komisije Univerzitetnega inkubatorja Primorske. To, kar delim s somišljeniki, naj bodo to mali podjetniki, raziskovalci ali uveljavljeni poslovneži, je želja po uresnitvi podjetniške zamisli – torej od začetne ideje do dejanske realizacije. Pri tem je lahko doprinos univerze dragocen. Vsak projekt, ki se razširi zahvaljujoč tržnemu uspehu, pa rabi naposled tudi izvedence s področja upravljanja financ: ravno na tem področju srečujem to, kar nam podjetnikom večkrat primanjkuje v obliki znanja – a verjamem, da Univerza na Primorskem lahko prav s tega vidika nudi dragocene profesionalne figure, dragocena znanja in storitve v obliki svetovanj, ki lahko postanejo za slehernega podjetnika del uspešne zgodbe.«

POMEN USTREZNE ZAŠČITE INOVACIJ IN INTELEKTUALNE LASTNINE V EKONOMIJI ZNANJA

Vizjavi ob častnem prevzemu Nobelove nagrade za ekonomijo leta 2018 je priznani ameriški ekonomist Paul Romer dejal, da postane iz pregleda nad človeško zgodovino v hipu jasno, zakaj sta se tako stopnja napredka kot gospodarske rasti v času povečala. Pojav gre po njegovem pripisati dejstvu, da je v raziskovalne procese, ki vodijo v nova odkritja oziroma k uporabi novih tehnologij, vključeno čedalje večje število posameznikov širom po svetu. Kljub pravilnosti Romerjeva ugotovitev ne preseneča: živimo namreč v družbi znanja, tehnološkega napredka in inovacij. Diseminacija znanj in prenos tehnologij med ljudi sta cilja UP, oblikovana skladno s potrebami sodobne napredne družbe. Zaradi tega dobiva vse večji pomen tudi učinkovito upravljanje z intelektualno lastnino – to je lastnina, ki izvira iz človekovega razuma oziroma intelekta. Gre za interdisciplinarni pojem, ki zadeva pravo, ekonomijo in management. Na CRPZ UP si prizadevamo, da bi mlade raziskovalce in podjetnike izobraževali na področju intelektualne lastnine.

V sklopu mednarodnih omrežij, kot je EEN (*Enterprise Europe Network*), jim brezplačno nudimo potrebne informacije, kar jim omogoča pravilno in pravočasno dojetje pomena oziroma vloge intelektualne lastnine – in to predvsem z vidika trženja. Komercializacija novih znanj in sodobnih izumov mora v konkurenčnem okolju potekati skladno z določenimi pravili oziroma biti umeščena znotraj pravnih okvirov. Pomembno je vedeti, da intelektualna lastnina sloni na nekaterih bistvenih načelih, na primer: imetnik pravice sme prepovedati komercialno izkoriščanje predmeta pravice, za katerega ni dal dovoljenja. Na podlagi različnih možnih oblik sodelovanja s podjetji in raziskovalnimi ustanovami pomagamo pri identifikaciji ustrezne oblike zaščite njihove intelektualne lastnine. Slednjo razvrščamo glede na: a) avtorske pravice, ki varujejo avtorska dela, na primer s področja

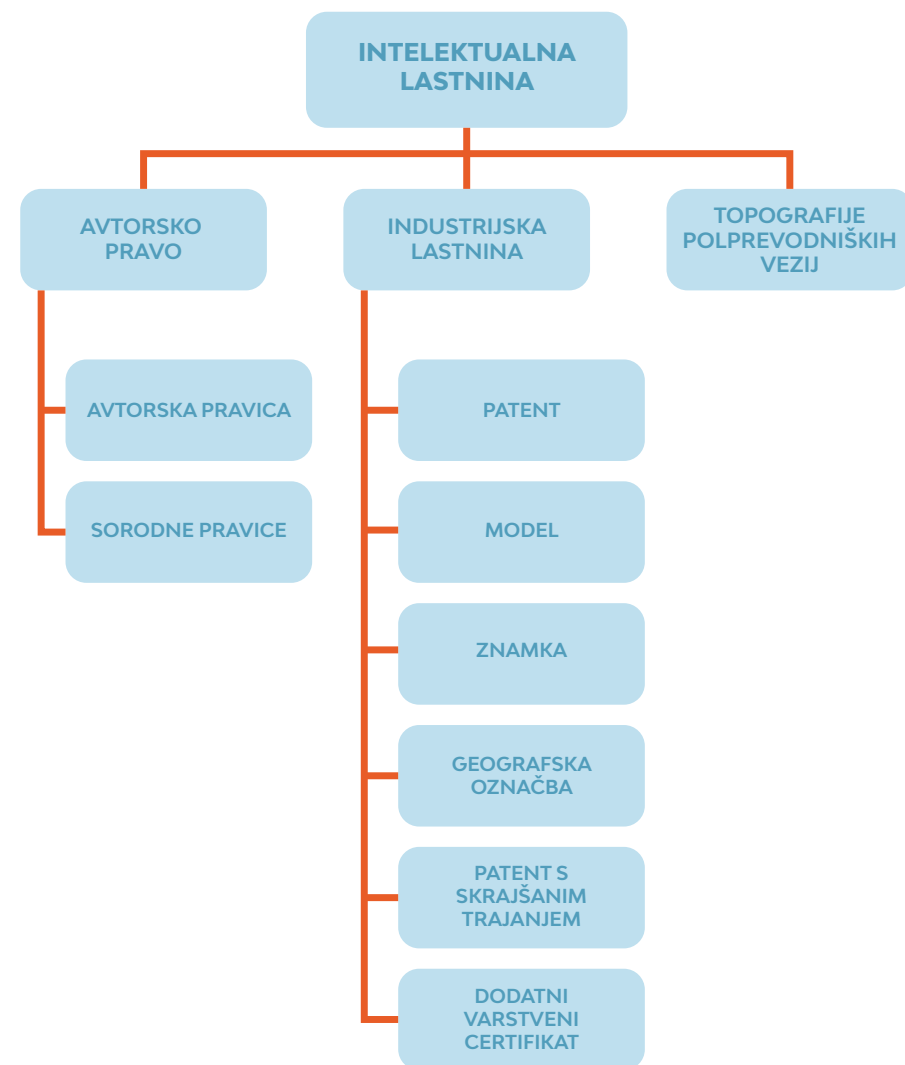
znanosti in sodobne umetnosti; b) *industrijsko lastnino*, ki prek patentov, modelov in znamk izume s področja tehnike zaščiti oziroma določa, kateri so pravno zavarovani znaki; c) in *posebne oblike varstva lastnin* (npr. varstvo novih rastlinskih sort).

Pomen ozaveščenosti na tem področju postane jasn, če pomislimo, da upravljanje z intelektualno lastnino vpliva na konkurenčnost podjetij in ostalih gospodarskih subjektov na trgu, na njihove razvojne možnosti in naposled na investicijsko privlačnost širše regije, kjer taka podjetja poslujejo. Ker sodobno poslovanje poteka v konkurenčnem okolju in v družbi znanja, je učinkovito upravljanje z intelektualno lastnino pogoj za razvoj krajevnega in nacionalnega gospodarskega sistema. Ozaveščeni podjetniki in raziskovalci, ki so zmožni širšega pogleda na vsakdanje življenje, lahko bistveno pripomorejo k boljšemu skupnemu blagostanju, odpiranju novih delovnih mest in, nenazadnje, pri zagotavljanju kakovostnih življenjskih standardov prek trženja uspešnih produktov in ponujanja storitev z visoko dodano vrednostjo za koristnike. V tem procesu želi CRPZ UP odigrati pomembno vlogo povezovalca med raziskovalno in gospodarsko sfero, in to tudi s kakovostnim informiranjem s področja intelektualne lastnine.

Na CRPZ UP so zaposleni številni izvedenci (pravniki, ekonomisti, izvedenci na poslovnem področju), ki se v sodelovanju s CRPZ UP na premišljen način zavzemajo za proaktivno širjenje znanja in tehnologije v gospodarsko okolje ter širšo

družbo nasploh. V vlogi povezovalnega člana CRPZ UP cilja ravno na doseganje večje informiranosti o vlogi intelektualne lastnine v sodobnem konkurenčnem poslovno-raziskovalnem okolju tako med raziskovalci kot med podjetniki.

SHEMA RAZČLENITVE INTELEKTUALNE LASTNINE

Urad RS za intelektualno lastnino, spletna stran

KONTAKTI, VIRI IN INFORMACIJE

UPORABNE INFORMACIJE IN KONTAKTI UP

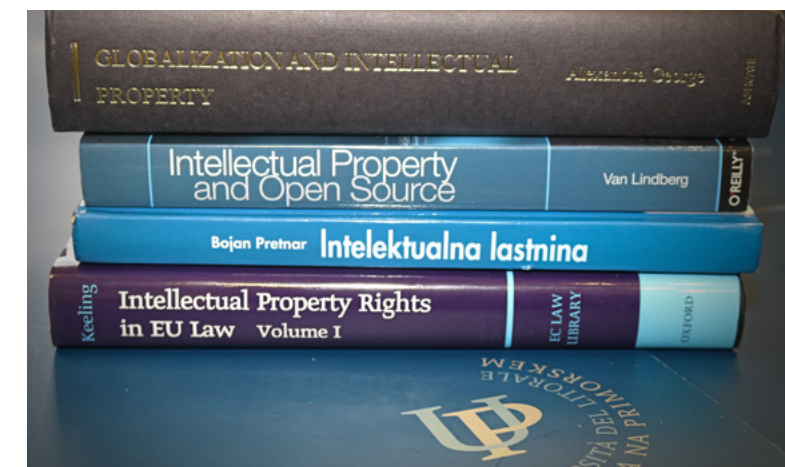
- **Center za razvoj in prenos znanja UP:** <https://crpz.upr.si/>
e-mail: info@crpz.upr.si
- **Univerza na Primorskem:** <https://www.upr.si>
e-mail: info@upr.si
- **Univerzitetni inkubator Primorske:** <http://www.uip.si/>
e-mail: info@uip.si

PRENOS TEHNOLOGIJ IN ZNANJA V SLOVENIJI

- Javna agencija Republike Slovenije za spodbujanje podjetništva, internacionalizacije, tujih investicij in tehnologije: <https://www.spiritslovenia.si>
- Konzorcij za prenos znanja in tehnologije: <http://jro-ktt.si/>
- Združenje profesionalcev za prenos tehnologij Slovenije: <http://www.si-tt.si/>

POMEMBNEJŠI DRŽAVNI, KOMUNITARNI IN MEDNARODNI VIRI

- Association of European Science and Technology
- Transfer Professionals: <https://www.astp-proton.eu/>
- European Patent Office (Evropski patentni urad): <https://www.epo.org/index.html>
- Evropska unija – Praktične informacije za poslovanje v Evropi: https://europa.eu/youreurope/business/index_sl.htm
- Innovaccess – Intellectual Property Portal: <http://www.innovaccess.eu/>
- Urad RS za intelektualno lastnino: <http://www.uil-sipo.si/uil/>
- World Intellectual Property Organization: <https://www.wipo.int/portal/en/index.html>

© Mirella Baruca/ UP

PONUDBA ZNANJA ČLANIC UNIVERZE NA PRIMORSKEM IN NJIHOVE RAZVOJNO- RAZISKOVALNE KOMPETENCE

FAKULTETA ZA HUMANISTIČNE STUDIJE (UP FHŠ)

@arhiv UP FHŠ

Fakulteta za humanistične študije (UP FHŠ)
Titov trg 5, 6000 Koper
Spletni naslov: www.fhs.upr.si
E-naslov: info@fhs.upr.si
Telefon: 05 663 77 40

OPIS, POSLANSTVO IN ORGANIZIRANOST

Fakulteta za humanistične študije (UP FHŠ) je bila ustanovljena leta 2000. Tri leta kasneje je bila med ustanovnimi članicami UP. Fakulteta se znanstveno in strokovno udeležuje na družboslovnem in humanističnem področju ter na ta način prispeva k trajnostnemu razvoju družbe in povezovanju spoznanj različnih disciplin. Znanja, ki jih nudi, so med drugim zelo dragocena pri postopkih znanstvene presoje o tem, kdaj je določena tehnologija skladna s človeškimi in z družbenimi potrebami, kdaj pa ne. Pri oblikovanju in prenosu znanja se UP FHŠ naslanja na vrednote, ki zagotavljajo kakovost njenega delovanja: odličnost na raziskovalnem področju, skrb za primerno infrastrukturo in opremo, kompe-

tentnost kolektiva, strokovna rast, učinkovito povezovanje s slovenskimi in z mednarodnimi institucijami. UP FHŠ sodeluje tako z domačimi kot s številnimi tujimi univerzami ter raziskovalnimi centri. Vključena je v številne projekte, ki zadevajo gospodarstvo, tehnologijo in družbeno življenje. UP FHŠ sestavljajo oddelki, ki zajemajo antropologijo in kulturne študije, arheologijo in dediščino, geografijo, zgodovino, medijske študije in jezikoslovne študije (npr. Oddelek za italijanistiko, Oddelek za slovenistiko in Oddelek za uporabno jezikoslovje).

RAZISKOVALNA DEJAVNOST

UP FHŠ se kot vodilni partner ali partnerska organizacija vključuje v nacionalne in mednarodne projekte, pri čemer izvaja temeljno raziskovalno dejavnost ter obenem na aplikativni ravni prispeva k razvoju družbenega okolja, v katerem deluje. Svoje raziskovalne trude sodelavci UP FHŠ objavljajo v domačih in tujih znanstvenih revijah ter založbah.

Raziskovalno delo na UP FHŠ poteka predvsem v okviru Inštituta za medkulturne študije in Inštituta za arheologijo in dediščino. Njuna raziskovalna področja sovpadajo s humanističnimi in z družboslovnimi področji študijskih programov na fakulteti.

INŠTITUT ZA MEDKULTURNE ŠTUDIJE

Inštitut za medkulturne študije (IMŠ UP FHŠ) je bil ustanovljen leta 2008. Poudarek daje preučevanju jadranskega, alpskega in kraškega prostora ter interdisciplinarnosti. Dejavnosti vključujejo tako raziskovalno kot aplikativno projektno delo.

Raziskovalci na IMŠ si prizadevajo za razvoj raziskovalne dejavnosti na UP FHŠ.

Skrbijo za prenos znanja med ciljno publiko oziroma deležnike. S tem namenom podpirajo krepitev temeljnega raziskovalnega dela kakor tudi aplikativnega raziskovanja v prepričanju, da postaja učinkovit prenos znanja v prakso vse bolj pomemben na področju humanistike.

Cilj IMŠ UP FHŠ je zagotoviti raziskovanju prijazno in spodbudno okolje ter zagotoviti ugodne pogoje za raziskovalno delo vsem sodelavcem, vključno z mlajšimi raziskovalci na doktorski in podoktorski ravni.

IMŠ UP FHŠ kot vodilni partner ter partnerska organizacija sodeloval in sodeluje pri številnih nacionalnih in mednarodnih projektih. Dober primer referenčnega projekta IMŠ UP FHŠ za prenos znanja v družbo in gospodarstvo je projekt »**Mitski park. Skupna čezmejna turistična destinacija za ohranjanje, varstvo in promocijo dediščine mitske krajine**«, ki je bil odobren v sklopu »Programa sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Hrvaška 2014–2020«. Projekt bo trajal vse do februarja 2021, njegov nosilec pa je Občina Hrpelje-Kozina.

INŠTITUT ZA ARHEOLOGIJU IN DEDIŠČINO

Raziskovalci Inštituta za arheologijo in dediščino (IAD UP FHŠ) se ukvarjajo z raziskavami na področju arheologije od prazgodovine do novega veka. Pri tem razpolagajo s sodobno tehnološko opremo za terenske raziskave, georeferenciranje arheoloških ostalin in digitalno mapiranje terenov. Raziskovalne cilje dosegajo z interdisciplinarno povezanostjo večine humanističnih in družbenih ved, ki se ukvarjajo z dediščino preteklosti in sedanjosti. Združujejo izsledke arheologije, antropologije, zgodovine umetnosti, arhitekture, pa tudi specifičnih strok, kot so muzeologija, konservatorstvo, arhivistika in turizem. Raziskave IAD UP FHŠ so prostorsko vezane na slovensko ozemlje, širši prostor Sredozemlja, Balkana in Srednje Evrope v različnih obdobjih preteklosti. Osredotočajo se predvsem na procese, ki so v preteklosti vplivali na razvoj kulturnih krajin ter oblikovali današnjo podobo prostora.

STORITVE ZA GOSPODARSTVO IN USTANOVE

Zaposleni na UP FHŠ tesno sodelujejo z javnimi in zasebnimi ustanovami ter z gospodarstvom. IAD UP FHŠ na primer izvaja predhodne arheološke raziskave v gospodarske namene. Z raziskovalno opremo in z uporabo najsodobnejše tehnologije izvaja specifične raziskave/analize, kot so arheološke terenske raziskave, georeferenciranje, fotodokumentacija arheoloških ostalin, digitalna dokumentacija terenov. Pri izvajanju operacij je poleg globljega poznanja stroke zelo pomembna uporaba napredne tehnologije oziroma tehnoloških instrumentov, s katerimi razpolaga fakulteta, in ki v končni fazi pripomorejo k trženju izsledkov raziskav in k ekonomski valorizaciji storitev.

Med primere izvedenih arheoloških raziskav in projektov v Kopru in na Obali po javnem ali zasebnem naročilu lahko navedemo:

- predhodne arheološke raziskave (izkopavanje, vzorčenje in arheološka raziskava ob gradnji) na lokaciji Podlehnik na AC Draženci-MMP Gruškovje,
- arheološka raziskava ob gradnji ter arheološko izkopavanje v okviru rekonstrukcije objekta Dijaškega doma Koper – urejanje dvorišča in komunalna oprema objekta,
- arheološke raziskave na lokaciji Strunjan – Hiša Osko.

Primer izvedenega projekta z učinkom na krajevno gospodarstvo/turistično ponudbo

ARHEOLOŠKI PARK SIMONOV ZALIV

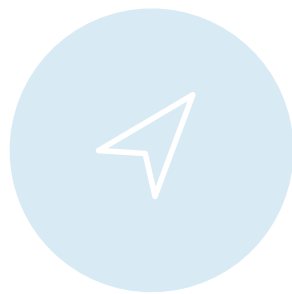
Fakulteta za humanistične študije je v sklopu mednarodnih projektov AS in Parsjad, ter s pomočjo tržnih projektov pridobila sredstva za ureditev

in vzpostavitev delovanja Arheološkega parka v Simonovem zalivu. V arheološkem najdišču so na ogled rimski mozaiki in ostanki bivalnih prostorov rimske obmorske vile, poleg tega pa je za ogled vzpostavljen interpretacijski center. V njem obiskovalci spoznajo življenje v vili in rimski dobi, potipajo materiale, dvigajo bremena. Na interaktivnem zemljevidu spoznavajo vsebine o geologiji, morju, vetrovih, oljkah, ribah, delfinih in še o čem, ter natovorijo del ladje ali spoznavajo amfore. Na ta način je tudi lokalna turistična ponudba obogatena, kar ima v končni fazi pozitivne gospodarske učinke na krajevni ravni. Za šole in šolske skupine so na razpolago izobraževalni kovčki s kopijami arheoloških predmetov, ki jih lahko potipajo, vzamejo v roke ali preizkusijo. Teme o rimski medicini, pisavi, trgovini ali prehrani so dopolnjene z nalogami, prilagojenimi različnim starostnim skupinam. V parku je možno po predhodnem dogovoru organizirati tudi kulturni, družboslovni ali naravoslovni dan za zaključene skupine.

Primer referenčnih projektov za prenos znanja v gospodarstvo

ATAS – Ancient traps of the Adriatic Sea/ Antične pasti Jadranskega morja – Thematic Routes on Underwater.

Projekt ATAS, ki se je uspešno zaključil junija 2018, je združil javno-zasebno partnerstvo štirih destinacij na Jadranu z namenom oblikovanja tematske turistične rute na temo jadranske podvodne arheološke dediščine. Glavni cilj projekta je bilo oblikovanje skupne spletne platforme za mrežo jadranskih destinacij, da bi malim in srednjim podjetjem (MSP) in drugim institucijam omogočili promocijo turističnih

produktov specifičnim ciljnim skupinam in na ta način zagotovili trajnostno promocijsko podporo, ki MSP ni individualno dosegljiva.

Specifični cilji projekta so bili sledeči: povečanje splošne prepoznavnosti podvodne dediščine, dvig ozaveščenosti o ohranjanju podvodne dediščine, povečanje diverzifikacije turistične ponudbe, izboljšanje konkurenčnosti, podaljšanje sezone vključenih destinacij in podaljšanje polnih zaposlitev za MSP.

Z izgradnjo mreže destinacij, povezanih v okviru platforme »Antične pasti Jadranskega morja«, je projekt pripomogel k dvigu zavesti o meddržavni evropski antični podvodni dediščini in ustvaril dragocene sinergije, ki povečujejo zanimanje za to kulturno dediščino v turističnih destinacijah.

MITSKI PARK

Nosilec projekta: Občina Hrpelje-Kozina
Partnerji projekta: Općina Moščenička Draga, Sveučilište u Rijeci, Fakultet za menedžment u turizmu i ugostiteljstvu, Visokošolsko središče Sežana, Univerza na Primorskem, Turistička Zajednica Općine Moščenička Draga, Arhej, d.o.o., arheološke raziskave in druge intelektualne storitve.

Cilj projekta »Mitski park« je oblikovanje skupne čezmejne turistične destinacije za ohranjanje, varstvo in promocijo dediščine mitske kraje. Zamisel za oblikovanje mitskega parka v Rodiku, ki predstavlja naravno stičišče med Krasom in Brkini, je nastala na predhodnem projektu »Living landscape«. Načrt bo dejansko realiziran v pričujočem projektu. Urejena bo dediščinska pohodna pot po mitskih točkah s simbolično vrednostjo (jame, mrtva počivala, lintvem, čarovnice itd.) in arheoloških

točkah (Ajdovščina) v okolici Rodika ter osrednji informativni center – muzej, dopolnjena bo mitska steza v Moščenički Dragi.

Projekt je neinvaziven do okolja: kamnite označbe bodo oblikovali študenti smeri Oblikovanje kamna iz VSS Sežana, vsebina bo podana v mobilni aplikaciji v zvočni obliki. Parka se bosta povezala v enotno turistično destinacijo.

©Špela Šedivy

FAKULTETA ZA MANAGEMENT (UP FM)

©Blaž Korent

Fakulteta za management (UP FM)
Cankarjeva 5, 6000 Koper
Spletni naslov: www.fm-kp.si
E-naslov: info@fm-kp.si
Telefon: 05 610 20 00

OPIS, POSLANSTVO IN ORGANIZIRANOST

Fakulteta za management (UP FM) je bila ustanovljena leta 1995 kot Visoka šola za management v Kopru. Je poslovna šola, katere poslanstvo poudarja raziskovanje na področju družboslovnih in poslovno-upravnih ved s poudarkom na managementu. Učinkovito upravljanje s sodobnimi pristopi managementa je postalo pomembno pri prenosu znanja, upravljanju inovacij na podlagi načela ekonomičnosti in pa pri pravočasnem

ščitenju intelektualne lastnine. Je prva fakulteta za management v Sloveniji, ki postaja čedalje bolj prepoznavna na širši mednarodni ravni. Raziskovalna področja fakultete zaobjemajo med drugim: ekonomijo, finance, management, podjetništvo, poslovno informatiko, marketing, sociologijo in komuniciranje.

RAZISKOVALNA DEJAVNOST

Raziskovalci, vključeni v znanstvene projekte, s pomočjo znanstvenih in strokovnih objav zagotavljajo diseminacijo rezultatov projektnih aktivnosti. Diseminacija znanja, ki na UP FM nastaja v sklopu zgoraj omenjenih področij, poteka tudi prek različnih dogodkov, kot so konference, okrogle mize z gospodarstveniki in s poslovneži, predavanja na drugih institucijah, podajanje strokovnih intervjujev s področja ekonomije, financ in podjetništva itd. Ne gre prezreti dejstva, da se na UP FM raziskovalno udeležujejo nekateri izvedenci s področja pravnega ščitenja tehnoloških izumov, avtorskih pravic in pravnega varstva znanstvenih del.

Raziskovalci UP FM delujejo znotraj enotne raziskovalne skupine Inštituta za raziskovanje in svetovanje v managementu (IRIS) in so aktivno udeleženi na pomembnih raziskovalnih področjih in projektih tako v Sloveniji kot tudi v tujini. Rezultati projektov krepijo znanstveno odličnost raziskovalcev in posledično povečujejo prepoznavnost fakultete v okolju, ki zmore na ta način producirati, uveljaviti in prenesti nova znanja v gospodarstvo. Omenjene aktivnosti sovpadajo s ciljem krepitve gospodarstva prek prenosa znanja v družbo in med podjetnike.

PRENOS ZNANJA S PODROČJA EKONOMIJE IN FINANC V INSTITUCIONALNO SFERO

Dr. Bertonec je bil do maja 2018 redni profesor za področje managementa na UP, in sicer do trenutka, ko je bil imenovan za ministra za finance Republike Slovenije. Ima 25 let delovnih izkušenj v gospodarstvu, predvsem na področju finančnega managementa, in to pretežno na vodstvenih položajih.

Bil je član uprave Slovenskega državnega holdin-

ga, d. d. (SDH), odgovoren za področje upravljanja in prestrukturiranja ter finančnega upravljanja. Več let je deloval v New Yorku, bil je predsednik družbe Lek USA, Inc. Med drugim je bil pomočnik generalnega direktorja za področje financ v Leku, d. d., ter direktor sektorja in svetovalec predsednika uprave za korporativno upravljanje v Kemofarmaciji, d. d. Ima dolgoletne izkušnje na področju korporativnega upravljanja in poslovno-finančnih prestrukturiranj naložb v mednarodnem okolju.

Dr. Bertonec je prejemnik srebrnega priznanja Gospodarske zbornice Slovenije za poslovno inovativnost za celovit model evolucijskega razvoja

dr. Andrej Bertonec, bivši podpredsednik 13. vlade in minister za finance RS. ©Blaž Korent

poslovnih sistemov. Na UP FM predava s področja upravljanja in organizacije (Urejenost organizacije, Strateški management ter Poslovne in kapitalske povezave). Njegova področja raziskovanja so trajnostna rast organizacij, globalizacijski trendi, prevzemi in združitve. Je avtor znanstvenih člankov, ki so bili objavljeni v mednarodnih revijah, ter pomembnih analiz s področja prevzemov in združitve. Njegova knjiga *Čas prevzemov: prevzeti ali biti prevzet* (2005) je bila prevedena v številne tuje jezike.

MEDNARODNO SODELOVANJE

Podpis sporazuma o sodelovanju z Univerzo M.V. Lomonosova novembra 2016. ©Blaž Korent

SODELOVANJE Z RUSKO DRŽAVNO UNIVERZO M. V. LOMONOSOVA

FM je akademsko in strateško povezana z rusko univerzo M. V. Lomonosova, in sicer s Šolo ekonomike na omenjeni univerzi. Novembra 2016 je bil namreč v Kopru podpisan sporazum o sodelovanju med obema univerzama, predvsem z namenom

vzpostavitve skupnega izobraževalnega in raziskovalnega središča; februarja 2017 je bil v Moskvi podpisan še Memorandum med Vlado Republike Slovenije in Moskovsko državno univerzo M. V. Lomonosova o ustanovitvi Podružnice Lomonosova v Kopru v partnerstvu z Univerzo na Primorskem.

S povezovanjem slovenskih in ruskih izobraževalnih ustanov, ki se udeležujejo skupnega izobraževalnega in raziskovalnega središča, je poglobljeno in širše UP ustvarjati priložnosti za sodelovanje tudi v ne-akademski sferi, zlasti v gospodarstvu.

V okviru novonastalega izobraževalnega jedra deluje skupni svet gospodarskih zaupnikov, ki ga bodo tvorili predsedniki uprav in nadzornih svetov gospodarskih družb iz Rusije in državljanov Evropske unije. Skladno s tem namenom se bo udeležila edinstvena platforma za nadaljnji razvoj dobrih gospodarskih donosov med državami.

Na tem mestu gre izpostaviti še dejstvo, da bo Fakulteta za management kot prva poslovna šola v tem okolju izobraževala slovenske in evropske kadre za delovanje na ruskem trgu in, obratno, ruske kadre, ki bodo bili aktivni na slovenskem trgu in prek njega na širših evropskih trgih. Skupne razvojne perspektive in možnosti za prenos najnovejšega znanja in dobrih praks so res obetavne - in to predvsem glede na dejstvo, da so po mnenju številnih analitikov ruski trgi zanimivi tako z naložbenega kot s tržno-poslovnega vidika.

Primeri strateških projektov,
pri katerih je
UP FM soudeležena

AISAB – APPLIED INNOVATION FOR STUDENTS AND BUSINESS

Trajanje projekta: 1. 9. 2017–30. 4. 2020

Projekt naslavlja potrebo znotraj Evropske unije za izboljšanje stopnje inovativnosti in njenih učinkov, še zlasti v malih in srednjih podjetjih.

V sklopu projekta se razvijajo novi pristopi za razvoj veščin, ki v takih podjetjih podpirajo inovativnost prek poklicnega izobraževanja in usposabljanja iz okvira visokošolskih izobraževalnih ustanov. Projekt skuša oblikovati učna gradiva, ki izboljšujejo veščine študentov pri ocenjevanju in vpleljanju inovacij, ter orodja, ki jih lahko študenti uporabljajo za doseganje večje natančnosti pri svetovanju malim in srednjim podjetjem. Projekt prav tako razvija sistem orodij za mala in srednja podjetja za avtoevalvacijo njihove inovacijske prakse ter uveljavlja podjetniške pristope za izboljševanje inovacijskih praks v navedenih podjetjih.

ČEZMEJNI POSPEŠEVALNIK PODJETIJ ZA STRATEGIJE PAMETNE SPECIALIZACIJE

Trajanje projekta: 2. 10. 2017–30. 9. 2019

Projekt je cilj na izboljšanje vsesplošne možnosti za inovativnost z namenom povečanja konkurenčnosti programskega območja prek mreže ključnih slovenskih in italijanskih subjektov, ki so s skupnimi močmi oblikovali, testirali in dolgoročno vzpostavili novo čezmejno službo za pospeševanje podjetij, ki bo nadalje sposobna spodbujati naložbe v razvoj novih, inovativnih

produktov in storitev ter prenos tehnologij iz centrov za raziskave in razvoj v podjetja, zlasti mala in srednja. V sklopu projekta so se odvijale multidisciplinarne delavnice, ki partnerjem in gospodarstvenikom omogočajo izmenjavo izkušenj, dobrih praks in konkretnega mreženja. Prek izmenjave izkušenj med projektnimi partnerji je bil cilj delavnic udeležiti skupen program pospeševanja podjetništva na celotnem območju čezmejnega sodelovanja.

STAR-VITAL – ZDRUŽENI UKREPI ZA VITALNOST STAREJŠIH DELAVCEV

Trajanje projekta: 1. 9. 2017–30. 9. 2022

Namen projekta STAR-VITAL, ki ga UP FM izvaja v sodelovanju z UP FVZ in ostalimi poslovnimi partnerji, je brezplačno svetovanje podjetjem pri vzpostavitvi in integraciji konkretnih ukrepov varovanja in promocije zdravja ter varnosti in dobrega počutja zaposlenih z namenom zagotavljanja trajnostnih in zdravih delovnih mest predvsem za starejše zaposlene. Ker se potrebe in zmožnosti podjetij razlikujejo, so projektne aktivnosti oblikovane tako, da omogočajo individualiziran pristop k uvajanju ukrepov in k identifikaciji ter prebujanju interesov tako posameznikov kot podjetij.

FAKULTETA ZA MATEMATIKO, NARAVOSLOVJE IN INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE (UP FAMNIT)

©Mitja Tretjak

Fakulteta za matematiko, naravoslovje in
informacijske tehnologije (UP FAMNIT)

Glagoljaška 8, 6000 Koper

Spletni naslov: www.famn.it.upr.si

E-naslov: info@famnit.upr.si

Telefon: 05 611 75 70

OPIS, POSLANSTVO IN ORGANIZIRANOST

Fakulteta za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije (UP FAMNIT) je bila ustanovljena leta 2006. Njeno delovanje in razvoj slonita na kakovostnih samostojnih in interdisciplinarnih raziskovalnih programih matematike, računalništva in informatike ter naravoslovja in tehnike. Programi so v dobri meri zasnovani v navezavi na druge znanosti. Gre za znanstvena področja, ki so čedalje bolj pomembna v luči ekonomskih, finančnih in proizvodnih procesov. Hkrati so nekatera področja (npr. informatika) dragocena z vidika realizacije kakovostne komunikacije in zaščite pred poslovnimi tveganji na ravni informatike in računalniške tehnologije.

Fakulteta je usmerjena v povezovanje izobraževanja in raziskovanja. Raziskovalce in nadarjene/perspektivne študente vključuje v raziskovalne dejavnosti na fakulteti in na Inštitutu Andrej Marušič Univerze na Primorskem (UP IAM), s katerim fakulteta tesno sodeluje bodisi na

področju raziskovalnega dela bodisi na področju prenosa znanja med gospodarstvenike, tvorce razvojnih politik in med ostale deležnike.

UP FAMNIT je razdeljena na sledeče oddelke: Oddelek za matematiko, Oddelek za informacijske znanosti in tehnologije, Oddelek za biodiverzitetu, Oddelek za aplikativno naravoslovje, Oddelek za psihologijo.

Cilj UP FAMNIT je v skladu s »Srednjeročno razvojno strategijo UP za obdobje 2014–2020«, da se prebije v svetovni vrh z nišo v vsaj še eni samostojni stroki (poleg matematike tudi informacijsko-komunikacijske tehnologije) in temu doda eno interdisciplinarno svetovno pomembno strokovno nišo (npr. bioinformatika, e-zdravje idr.).

ODDELEK ZA MATEMATIKO

Člani Oddelka za matematiko so vključeni v številne odmevne projekte – bodisi take, kjer je znanje iz matematike zelo specifično, bodisi take, kjer je matematika uporabna v namene ekonomskih študij oziroma analiz javnih politik in storitev. Leta 2018 so se raziskovalci UP FAMNIT in UP IAM podpisali pod izjemen dosežek: na razpisu Agencije za raziskovalno dejavnost RS (ARRS) je bil namreč sprejet nov raziskovalni program »Matematično modeliranje in enkripcija: od teoretičnih konceptov do vsakodnevnih aplikacij«. Znotraj programa interdisciplinarna ekipa raziskovalcev, doktorskih in podoktorskih študentov razvija inovativne možnosti temeljitega raziskovanja na področju matematike. Jedro programa je namreč matematika v svoji najčistejši obliki s kriptologijo kot mostom do aplikativne matematike. V okviru programa rešujejo pomembne raziskovalne izzive, ki segajo od temeljnih matematičnih problemov do uporabe v vsakdanjem življenju, s poudarkom na oblikovanju varnih, udobnih in zdravih grajenih okolij. V ospredju raziskovalnega dela je poudarek na znanstveni, tehnološki in inovacijski odličnosti, konkretni rezultati pa bodo zagotavljanje varne komunikacije s tehnologijo veriženja blokov (»blockchain«), razvoj inovativnih, interdisciplinarnih podatkovnih metodologij ter simulacij in modeliranje za tvorjenje prelomnih rezultatov na različnih področjih. Preko udeležbe v oblikovanju novih produktov, tehnologij in tehnoloških rešitev ter inovacij bo lahko v prihodnje zaznati opazen vpliv programa na gospodarski razvoj.

RAZISKOVALNA DEJAVNOST

Seznam projektov v izvajanju, pri katerih sodelujejo člani oddelkov za matematiko, je zelo razvejan in seže od preučevanja akcijskih grafov in tehnike krovnih grafov pa vse do neodvisnosti in dominacije v strukturiranih grafovskih razredih.

Nekateri projekti zadevajo neposredno gospodarstvo. Tak je projekt »**Razvoj novih računskih orodij na PDB-ravni za odkrivanje zdravilk**« (s predvidenim zaključkom junija 2021), katerega cilj je razvoj novih metodoloških in računskih rešitev, ki se izvajajo kot prosto dostopni spletni strežnik za napovedovanje odziva na zdravila vezavnih mest in njihovih ligandov ter napovedovanje učinkov določenih spremenljivk. Razvoj ustreznih metod na tem področju je zahtevna naloga, saj je ta raziskava na prečni poti bioinformatike, algoritmov, biokemije in statistike. Projekt cilja na nov pristop za sistematizacijo učinkov različnih zaporednih variant genov, ki kodirajo ciljne beljakovine znanih aktivnih snovi in bo še posebej koristen v okviru t. i. natančne medicine.

CENTER ZA KRIPTOGRAFIJO UP FAMNIT

V letu 2018 so člani programske skupine Oddelka za informacijske znanosti in tehnologije v sodelovanju z drugimi oddelki na UP FAMNIT in UP IAM ustanovili Center za kriptografijo UP FAMNIT. Cilj centra je znatno povečati možnosti sodelovanja med univerzo, industrijo in širšo družbo, saj sta v sodobni družbi izmenjava in hranjenje informacij na učinkovit, zanesljiv in varen način bistvenega pomena. Raziskovanje na področju kriptografije je v sodobnem svetu izjemno pomembno, saj kriptografske kode varujejo informacije pred nepooblaščenimi dostopi, spremembami in drugimi zlorabami, zaradi česar je uporaba kriptografije v financah, ekonomiji in industriji bistvena tako na državnem kot na mednarodnem nivoju.

ODDELEK ZA INFORMACIJSKE ZNANOSTI IN TEHNOLOGIJE

Raziskovalna dejavnost Oddelka za informacijske znanosti in tehnologije je raznolika. Posamezne raziskave se osredotočajo na podatkovne strukture, podatkovne baze, podatkovno rudarjenje, jezikovne tehnologije, računalniški vid, dopolnjeno resničnost, upravljanje z zasebnimi podatki in interakcijo človek-računalnik. Na vseh teh področjih sta postala upravljanje z informacijami in učinkovit prenos znanja ter relevantnih programov in tehnologij zelo aktualna, praktično neizbežna.

LABORATORIJ HICUP

Oddelek v zadnjih letih intenzivno razvija področje **HCI – Human-Computer Interaction** oziroma v slovenščini Interakcija človek-računalnik. V ta namen je bil ustanovljen Laboratorij **HICUP (Humans Interacting with Computers @ University of Primorska)**, znotraj katerega mednarodna zasedba raziskovalcev proučuje in raziskuje, kaj se pravzaprav dogaja, ko človek stopi v stik z računalnikom. V sodobni družbi se naša življenja vedno bolj prepletejo z uporabo številnih računalniških sistemov (osebni računalnik, pametni telefon, pametna ura, tablica, itd.). Kljub temu pa se najpogosteje uporabljeni načini interakcije niso bistveno spremenili v zadnjih 40 letih. V laboratoriju HICUP to poskušajo spreminjati z načrtovanjem inovativnih pametnih **uporabniških vmesnikov**, ki delujejo kot **razširitev človekovih** fizičnih, mentalnih in vedenjskih **sposobnosti**. HICUP postavlja **v ospredje uporabnika** (ang. User Centered Design) za katerega se gradi uporabniška izkušnja prihodnosti (ang. User Experience— UX), ki stremi k enostavnejši uporabi, varnosti, koristnosti, praktičnosti, ergonomičnosti in učinkovitosti izdelkov, storitev in vmesnikov.

ODDELEK ZA BIODIVERZITETO

Na Oddelku za biodiverzitetu raziskovalci stremijo k ustvarjanju naprednega znanja na področju biologije, znanje pa prenašajo tudi s pomočjo novih aplikacij na področje varstva okolja. Poznavanje vloge živih bitij na različnih ravneh, razumevanje pomembnosti ekosistemskih storitev in prepoznavanje sprememb v naravi so osnova za uspešno varstvo ter ohranjanje biotske raznovrstnosti. V teku let so sodelavci fakultete oblikovali raziskovalno področje varovanja morja in s tem v slovenski visokošolski prostor vpeljali edinstveno področje izobraževanja in raziskovanja. Na podlagi raziskovalnih dosežkov se je oddelek uveljavil tako na nacionalni kot na mednarodni ravni in med ostalimi raziskovalnimi inštituti.

Strateški cilj za nadaljnji razvoj je aktivno mreženje pri kakovostnem raziskovalnem delu na področju varstvene biologije, upoštevanje najnovejše znanstvene, metodološke in pedagoške standarde.

Raziskovalna področja oddelka so biotska globalizacija, ekologija kopenskih in morskih ekosistemov, ekosistemske storitve in trajnostni razvoj, ekotoksikologija, molekularna ekologija, okoljska mikrobiologija, podnebne spremembe, prostorska ekologija in modeliranje, speleobiologija, varstvena biologija in varstvena ekologija velikih morskih vretenčarjev.

STARBIOS2 – Structural Transformation to Attain Responsible BIOSciences/Strukturno preoblikovanje v odgovorne bioznanosti

Namen projekta »STARBIOS2« je razviti in uveljaviti akcijske načrte, ki vodijo v strukturne spremembe na področju odgovornih raziskav in inovacij (RRI – responsible research and innovation) v izbranih raziskovalnih institucijah. Projekt ugotavlja obstoj nekaterih kritičnih točk z vidika skupnostnih strategij za povečanje intenzivnega sodelovanja med evropskimi raziskovalnimi institucijami in samo evropsko družbo. Tudi kakovost prenosa inovacij v družbo lahko postane predmet razprav, kar narekuje potrebo po ustreznih razvojnih smernicah.

SLIFE EUROTURTLES – Collective actions for improving the conservation status of the EU sea turtle population

Mednarodni projekt financira program LIFE Evropske komisije in ga raziskovalci oddelka izvajajo skupaj s partnerji s Hrvaške, Italije, Grčije, Cipra in Malte. Usmerjen je v celovito varovanje evropskih populacij glavate karete skozi razvoj koordiniranih varstvenih ukrepov ter povezovanja glavnih razmnoževalnih in prehranjevalnih habitatov v vodah Evropske unije. Projekt med drugim vključuje razvoj novih znanstvenih metod in alternativnih orodij za monitoring in varstvo populacij, predvsem v morskih habitatih. Prav to je naloga raziskovalcev UP FAMNIT znotraj interdisciplinarne ekipe strokovnjakov z oddelkov za biodiverzitetu in aplikativno naravoslovje.

Raziskovalci na oddelku vodijo in sooblikujejo številne druge mednarodne projekte, pri katerih so soudeleženi tudi predstavniki gospodarstva ter panožne organizacije. Med temi sta projekt Interreg V-A Slovenija–Hrvaška z

naslovom LIKE – Living on the Karst Edge ter projekt Interreg V-A Slovenija-Italija z naslovom ENGREEN – Krepitev zelene infrastrukture v čezmejni kulturni krajini. Pomembna pridobitev v letu 2019 je bila COST akcija z naslovom »An integrated approach to conservation of threatened plants for the 21st Century«. Glavni cilj akcije je izboljšati varovanje ogroženih rastlin v Evropi prek vzpostavitve mreže raziskovalcev in drugih zainteresiranih deležnikov, ki se ukvarjajo z različnimi vidiki ohranjanja rastlin, od taksonomije, ekologije, varstvene genetike, varstvene fiziologije in reproduktivne biologije do upravljalcev zavarovanih območij. Pri tem ne smemo pozabiti na družbene vidike varovanja narave, ki pridejo še posebej do izraza, ko v varstvo vključujemo splošno javnost.

ODDELEK ZA APLIKATIVNO NARAVOSLOVJE

Oddelek za aplikativno naravoslovje vključuje sodelavce različnih strokovnih profilov naravoslovja in biotehnike, ki svoje znanstvenoraziskovalno, razvojno in izobraževalno delo osredotočajo na področje kmetijstva in bioinformatike. Z aktivno vpetostjo v okolje in neposrednim stikom z gospodarstvom ter uporabniki znanj se oddelek pravočasno odziva na aktualne potrebe kmetijske panoge in izvaja aplikativne projekte.

Na področju sredozemskega kmetijstva raziskave usmerja v celostno proučevanje kmetijskih rastlin na vseh ravneh ob vključevanju raziskav agronomskih tehnologij, živilske tehnologije, sodobnih pristopov genetike in rastlinske biotehnologije. Interdisciplinarnost strokovnih profilov oddelka omogoča poglobljeno raziskovanje kompleksnega agroekosistema. Oddelek skrbi ob tem še za razvoj bioinformatike in ustreznega

prenosa znanja s tega področja: bioinformatični pristop povezovanja in urejanja bioloških podatkov je postal pomembno orodje sodobnega poučevanja in raziskovalnega udejstvovanja.

Oddelek kot vodilna institucija na področju sredozemskega kmetijstva v Sloveniji sodeluje pri pripravi strateških dokumentov in usmeritev razvojnega potenciala kmetijske dejavnosti bodisi v Sloveniji bodisi v Evropski uniji. Člani oddelka so sodelovali pri pripravi »Strateške raziskovalne in inovacijske agende (SRIA)«, ki povzema ključne prioritete Evropske unije in sredozemskih držav na področju raziskav, razvoja in inovacij v sredozemskem kmetijstvu. Dokument je bil pripravljen v okviru programa ARIMNet2, financiranega v sklopu 7. okvirnega programa EU.

RAZISKOVALNA DEJAVNOST IN PRENOS ZNANJA

Center odličnosti za raziskave in inovacije na področju obnovljivih materialov in zdravega bivanjskega okolja – InnoRenew CoE

Med ključnimi projekti, v katere so vključeni raziskovalci oddelka je zagotovo največji Center odličnosti za raziskave in inovacije na področju obnovljivih materialov in zdravega bivanjskega okolja – InnoRenew CoE (2016–2022) iz instrumenta Teaming okvirnega programa Evropske unije za raziskave in inovacije Obzorje 2020. Koordinator projekta je Univerza na Primorskem, ki je h projektu pritegnila nemški inštitut Fraunhofer Institute for Wood Research – Wilhelm-Klauditz-Institut – vrhunsko ustanovo za raziskave in razvoj ter prenos inovacij v industrijsko prakso, ki v projektu deluje kot mentorska institucija. Namen projekta je vzpostaviti center odličnosti za raziskave, razvoj in inovacije na področju obnovljivih materialov ter raziskav

zdravega bivanjskega okolja. Z njegovim delovanjem se bo Slovenija prebila na vodilno mesto v Evropi na področju trajnostnega gradbeništva.

SUSGRAPE – Spodbujanje trajnostnega vinogradništva s pomočjo IKT na čezmejnem območju ITA-SLO

Cilj projekta iz programa Interreg V-A Italija-Slovenija 2014–2020 k razvoju trajnostnega vinogradništva s pomočjo vzpostavitve sistema za spremljanje okoljskih razmer in razvoja modelov za napovedovanje okužb z glivičnimi boleznimi ter s proučitvijo mikroorganizmov, prisotnih na vinski trti. Rezultat projekta je ugotovitev, da je s pomočjo napovednih modelov možno natančno določanje ukrepov varstva rastlin in iskanje novih preparatov za varstvo trte

Uporaba tehnologije DNA za ugotavljanje poneverb v ribiških proizvodih z vrednotenjem socio-ekonomskih vidikov

Trajanje projekta: 2018–2020

Projekt vodi Nacionalni inštitut za biologijo, v njem pa sodeluje UP FAMNIT. Cilj projekta je izvesti celovit pregled ponudbe ribiških proizvodov na slovenskem trgu z identifikacijo najbolj rizičnih ribiških proizvodov in vrst, ki jih je treba nadzirati in preverjati istovetnost deklariranih vrst ter vpeljati ustrezne napredne DNA-metodologije (metabarkodiranje na osnovi NGS, Q-PCR, LAMP) za odkrivanje poneverb v ribiških proizvodih. Rezultati projekta bodo prenešeni v vsakdanjo prakso upravljavcev ribištva, v predelovalno industrijo, v inšpekcijski nadzor ter posredovali nova znanja ribičem in kupcem za razvoj trajnostnega ribištva.

ODDELEK ZA PSIHLOGIJO

Sodelavci Oddelka za psihologijo se ukvarjajo z osnovnimi biopsihološkimi vprašanji, kot je vprašanje razlage izvora zavesti v povezavi z delovanjem možganov, vprašani v širšem smislu, kot je proučevanje vedenja širših množic, ter s temeljnimi in uporabnimi psihološkimi področji.

RAZISKOVALNA DEJAVNOST

Oddelek je izrazito interdisciplinaren, saj vključuje raziskovalce številnih profilov: psihologe z različnih področij psihologije (klinične, socialne, zdravstvene, razvojne, pedagoške, organizacijske), psihiatre, nevrologe, biokemike, biologe, kemike, statistike ter informatike in matematike. Raziskovanje poteka v sodelovanju z Oddelkom za preučevanje zdravja ter s Slovenskim centrom za raziskovanje samomora UP IAM, sodelavci pa so vpeti v več nacionalnih in mednarodnih projektih, med katerimi gre omeniti nacionalni raziskovalni program ARRS z naslovom Živ? Živi! – Raziskovanje in preprečevanje samomora (P3-0384).

PAMETNI SISTEM NOTRANJE RAZSVETLJAVE ZA STAREJŠE

Projekt je nastal v sodelovanju s podjetjem Riko hiše, d. o. o. Na podlagi ugotovitve, da delež starejših oseb v družbi postopoma narašča, projekt cilja na oblikovanje modela specifičnih potreb in želja uporabnikov. Slednji predstavlja osnovo za nabor temeljnih funkcionalnosti pametnega sistema razsvetljave. Sodelavci Oddelka za psihologijo so v projektu med drugim zadolženi za izdelavo prototipa pametnega sistema notranje razsvetljave, implementacijo in testiranje sistema notranje razsvetljave ter objavo rezultatov aktivnosti projekta v znanstvenih in strokovnih objavah.

POMOČ OBOLELIM ZA ALZHEIMERJEVO BOLEZNIJO

Glavni namen projekta je pomoč obolelim za Alzheimerjevo demenco in njihovim svojcem ter ozaveščanje javnosti o omenjeni bolezni.

LJUBEZEN ZMORE DRUGAČE

Projekt, izveden v sodelovanju s socialnim podjetjem Lunina vila, je nastal zaradi potrebe po preventivi proti zlorabam otrok ter z namenom ozaveščevalne medijske kampanje na tem področju.

STORITVE ZA GOSPODARSTVO IN USTANOVE

Storitve za gospodarstvo sovpadajo z razvojno-raziskovalnimi kompetencami raziskovalcev, ki so zaposleni na UP FAMNIT. Raziskovalci Oddelka za biodiverzitetu, na primer, so usposobljeni za monitoring različnih skupin organizmov ter stanja njihovih življenjskih okolij. K temu sodijo priprave načrtov varstva ali upravljanja z ogroženimi vrstami. Na področju varovanja rastlin pripravljajo načrte ohranjanja in ponovne vzpostavitve populacij ogroženih vrst.

Primerljivo s tem sodelavci Oddelka za aplikativno naravoslovje izkazujejo vpetost v lokalno okolje z odličnim sodelovanjem z največjo kmetijsko zadrugo Agraria Koper, z. o. o., s katero je podpisan sporazum o sodelovanju pri strokovnem in raziskovalnem delu, izobraževanju kadrov, o opravljanju prakse študentov in skupni uporabi infrastrukture.

PEDAGOŠKA FAKULTETA (UP PEF)

@Arhiv UP PEF

Pedagoška fakulteta (UP PEF)
Cankarjeva 5, 6000 Koper
Spletni naslov: www.pef.upr.si
E-naslov: info@pef.upr.si
Telefon: 05 663 12 60

OPIS, POSLANSTVO IN ORGANIZIRANOST

Pedagoška fakulteta (UP PEF) je bila ustanovljena leta 2003. Ponuja različne študijske programe za izobraževanje učiteljev in mentorjev. Študijski področji UP PEF sta v skladu s klasifikacijskim sistemom izobraževanja in usposabljanja (KLASIUS) področji izobraževalne znanosti in izobraževanje učiteljev ter umetnost in humanistika. Na teh področjih poteka tudi večina raziskovalnih udejstvanj zaposlenih na posameznih oddelkih fakultete.

Pedagoška fakulteta zaobjema naslednje oddelke:

- Oddelek za edukacijske vede,
- Oddelek za predšolsko vzgojo,
- Oddelek za razredni pouk.

UP PEF izvaja na podlagi razpisov Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije tudi programe za potrebe nadaljnje izobraževanja in usposabljanja strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju (programe za izpopolnjevanje izobrazbe in posodobitvene programe). Na področju znanstveno raziskovalnega udejstvanja v okviru fakultete deluje Inštitut za edukacijske vede, ki ima istoimensko raziskovalno skupino in deluje na področjih raziskovanja družboslovnih in humanističnih ved. V raziskovalno skupino inštituta je vključenih nad 60 raziskovalcev, izvedencev na področjih, ki sežejo od proizvodnih tehnologij in sistemov do sociologije, od vzgoje in izobraževanja pa vse do družbene geografije.

CENTER ZA VSEŽIVLJENJSKO UČENJE

V okviru fakultete deluje tudi Center za vseživljenjsko učenje (CVŽU UP PEF). Osnovna dejavnost CVŽU UP PEF je dosledno razvijanje in organiziranje neformalnih oblik učenja za raznoliko ciljno populacijo. S storitvami CVŽU UP PEF cilja na pravi presežek z vidika posredovanja tako sodobnih spoznanj kot dobrih praks strokovni javnosti in se s tem približati zlasti otrokom, mladostnikom, zaposlenim, brezposelnim in starostnikom – torej s ciljem obogatiti z znanjem tudi ranljivejše družbene skupine.

RAZVOJNO-RAZISKOVALNE KOMPETENCE

Na UP PEF znanstveno, pedagoško in umetniško delujejo visokošolski učitelji in sodelavci, ki se ukvarjajo z izobraževanjem učiteljev (pri čemer je lik učitelja dojet kot generični lik, ki na pojmovni ravni vključuje različne strokovne delavce s pedagoškega področja kot npr. učitelje, vzgojitelje, svetovalne delavce, izvajalce dodatne in strokovne pomoči ipd.). V mednarodnih dokumentih (*Teacher Education in Europe. 2008; The Profession of Teacher Educator in Europe. 2010 ipd.*) se je za ta poklic uveljavil pojem učitelji učiteljev. Skladno s tem, med ključne kompetence spadajo:

- kompetence prvega reda, ki se nanašajo na znanje o šolanju in poučevanju, ki ga učitelji učiteljev prenašajo na študente, bodoče učitelje,
- kompetence drugega reda se nanašajo na znanje o tem, kako se učitelji učijo in kako postanejo kompetentni; upoštevajo, da so učitelji odrasli učenci in da morajo učitelji učiteljev imeti potrebno organizacijsko znanje o delovnih mestih učiteljev,
- ključna področja kompetenc vključujejo zmožnost razvoja znanja, raziskovanja in kritičnega razmišljanja, systemske kompetence (upravljanje

- kompleksnih aktivnosti na področju izobraževanja učiteljev, vloge, odnosov),
- transverzalne kompetence (prevzemanje iniciative, podjetništvo, timsko delo ipd.),
- vodstvene kompetence (vodenje, motiviranje učiteljev in kolegov, obvladovanje negotovosti in nejasnosti),
- kompetence sodelovanja, komuniciranja in medpredmetnega povezovanja,
- raziskovanje na področjih ustvarjanja znanja in izobraževanja.

RAZISKOVALNA DEJAVNOST

UP PEF izvaja raziskovalne programe in projekte v okviru ciljnih raziskovalnih skupin pod okriljem Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije in projekte, sofinancirane s sredstvi Evropskega socialnega sklada. UP PEF skrbi za organizacijo in izvedbo relevantnih mednarodnih znanstvenih simpozijev, sestankov in strokovnih srečanj. Izdaja pa tudi znanstvene monografije, ki predstavljajo enega izmed možnih načinov za učinkovito diseminacijo znanja. Trenutno potekajo na fakulteti naslednji projekti:

- Analiza stanja na področju arhitekture javnih vrtcev in šol v Sloveniji – evidentiranje, vrednotenje in varovanje primerov kakovostne (trajnostne) arhitekturne prakse,
- Izobraževanje učiteljev kot dejavnik zagotavljanja kakovostnega vseživljenjskega učenja v učeči se družbi/v družbi hitrih družbeno-gospodarskih sprememb in negotove prihodnosti,
- Razvijanje sporazumevalnih zmožnosti s kulturno-umetnostno vzgojo (SKUM),
- Za kakovost slovenskih učbenikov – KAUČ,
- Predpostavke in možnosti razvijanja inovativnih modelov poučevanja v funkciji transparentnosti univerzitetnega izobraževanja – DIMot,

- JEZIKI ŠTEJEJO – JeŠT,
- Naravoslovno-matematična pismenost, o-polnomočenje, tehnologija in interaktivnost NA-MA POTI,

MEDNARODNO UDEJSTVOVANJE

- Multilingual Higher Education: Cooperation for Innovation and Exchange of Good Practices (Erasmus+),
- Pedagogy and Practice (Erasmus+).

STORITVE ZA GOSPODARSTVO IN USTANOVE

V okviru CVŽU UP PEF se izvajajo različne oblike prenosa znanja in izobraževanja. Kot primer lahko naštejemo sledeče:

- »**ABC**« fakulteta je namenjena učencem in dijakom. Učenci in dijaki bodo skupaj z visokošolskimi učitelji na inovativen, zabaven in zanimiv način iskali odgovore na vsa vprašanja, ki se jim pojavljajo, a nanje sami ne najdejo odgovora. V okviru »ABC« delavnic se organizirajo tudi delavnice za študente.
- »**Modra**« fakulteta je namenjena starostnikom s ciljem, da se pridružijo in kakovost svojega življenja izboljšajo s pridobivanjem novih znanj in spretnosti s področja zdravja, umetnosti, računalništva idr.
- **Programi profesionalnega usposabljanja** so namenjeni posodabljanju znanja strokovnih delavcev (predvsem na področju vzgoje in izobraževanja), ki je potrebno za njihovo kakovostno izvajanje vsakodnevnih delovnih nalog.

Omembe vredni so poslovni projekti, ki se jih udeležujejo sodelavci UP PEF.

Dober primer je projekt »**Kriteriji zdravega športnega udejstvovanja otrok v ekipnih športih**«, ki se ravnokar uspešno zaključuje in katerega partner je podjetje SensMotion, d.o.o. Projekt je nastal na podlagi ugotovitve, da bodisi mladi športniki bodisi nešportniki prevzemajo pasivne navade preživljanja prostega časa. Tudi mlajši športniki so čez dan večinoma neaktivni, z izjemo tistega časa, ki ga posvetijo športnim dejavnostim. V teku projekta so bili že doseženi sledeči rezultati:

- izmeritev gibalne aktivnosti mladih športnikov,
- preučitev različnih gibalnih sposobnosti mladih športnikov,
- testiranje zgodnjih sprememb v izbranih mišicah mladih ekipnih športnikov.

Izsledki, do katerih je privedla študija, ki jo je izvedla UP PEF, so nadvse zanimivi. Ugotavlja se, da so otroke za začetek treniranja najpogosteje navdušili starši oziroma so se nekateri nad tem navdušili sami. Obenem se ugotavlja, da pri gibalnih sposobnostih ne obstaja statistično pomembna povezanost s količino gibalne/športne aktivnosti odbojkaric, medtem ko pomembna povezanost pri košarkarjih in rokometaših obstaja. V sklopu projekta je tako nastala baza podatkov z referenčnimi vrednostmi, ki bodo uporabljene za usmerjanje otrok bodisi pri izboljšavi treningov bodisi za njihovo morebitno preusmerjanje v drugo športno panogo.

FAKULTETA ZA TURISTIČNE ŠTUDIJE – TURISTICA (UP FTŠ TURISTICA)

©Iva Emeršič

Fakulteta za turistične študije – Turistica (UP FTŠ Turistica)
Obala 11a, 6320 Portorož
Spletni naslov: www.turistica.si
E-naslov: info@turistica.upr.si
Telefon: 05 617 70 00

OPIS, POSLANSTVO IN ORGANIZIRANOST

Leta 1995 je bila ustanovljena Fakulteta za turistične študije – Turistica (UP FTŠ Turistica). Je visokošolska izobraževalna ustanova, katere osnovni namen je ustvarjanje, vrednotenje in posredovanje znanja, izkušenj ter informacij, potrebnih za kakovosten razvoj turizma in s turizmom povezanih dejavnosti. UP FTŠ Turistica predstavlja vodilno znanstveno središče za proučevanje turizma v Sloveniji.

UP FTŠ Turistica se uveljavlja kot referenčna fakulteta za razvoj in posredovanje znanj za trajnostni turizem v širši srednje- in jugovzhodni

evropski regiji. V okviru in za potrebe svojega poslanstva razvija turistično stroko in nove znanstvene discipline, ki so povezane s turizmom. Na podlagi diseminacije in preiščljivega prenosa znanja med deležnike UP FTŠ Turistica na učinkovit način usposablja kadre za kakovostno načrtovanje, vodenje in izvajanje turističnih storitev.

Fakulteto tvorijo specifične organizacijske enote, in sicer Katedra za management turističnih podjetij, Katedra za trajnostni razvoj destinacij in Katedra za kulturni turizem.

RAZVOJNO-RAZISKOVALNE KOMPETENCE

Delovanje UP FTŠ Turistice se na raziskovalno-analitičnem nivoju osredotoča na sledeča področja:

- delovanje turističnih podjetij in destinacij,
- raziskave in analize na področju turističnega trga z namenom prepoznavanja novih trendov za načrtovanje novih turističnih proizvodov in storitev,
- marketing turističnih podjetij in destinacij (učinki akcij tržnega komuniciranja, marketinške strategije, trženje novih storitev/proizvodov, oblikovanje turistične ponudbe, analiza cen),
- upravljanja turističnih destinacij in podjetij z namenom izboljšanja učinkovitosti poslovanja, trženja, razvoja,
- učinki turistične ponudbe na okolje,
- raziskave in analize okolja in prostora z namenom oblikovanja nove turistične ponudbe (lokalno, regionalno in državno planiranje turizma),
- merjenje zadovoljstva gostov in zaposlenih,
- merjenje uspešnosti poslovanja v turizmu in kakovosti turistične ponudbe,
- druge temeljne in aplikativne raziskave na področju turizma po naročilu naročnikov.

RAZISKOVALNA DEJAVNOST

Fakulteta za turistične študije sodeluje pri raznovrstnih projektih, ki imajo kot ključni cilj prenos znanja v gospodarske panoge, ki so posredno ali neposredno vezane na turizem.

Identifikacija kompetenc zaposlenih, potrebnih za dolgoročno konkurenčnost slovenskega turizma, in oblikovanje predlogov posodobitve izobraževalnih programov (TUR-KOM)

Trajanje projekta: 1. 4. 2018–31. 3. 2020

Projekt je nastal na podlagi ugotovitve, da se opaža razmeroma nizka stopnja izobrazbe med zaposlenimi v turističnem gospodarstvu

kljub relativno pestri izobraževalni ponudbi s področja turizma v Sloveniji. Drugače povedano, na podlagi statističnih podatkov se zaznava dejstvo, da je v turistično-gostinskem sektorju nadpovprečno število nižje izobraženih v primerjavi s primerljivimi panogami v Sloveniji.

Namen projekta je opredeliti veščine in znanja, ki jih delavci v turizmu potrebujejo. V ospredju je tudi potreba po identifikaciji tistih kompetenc, ki bodo v prihodnosti pridobile pomen in bodo osnova za uspešen in konkurenčen slovenski turizem, skladen s sodobnimi trendi. V ta namen so bila v sklopu raziskave oblikovana priporočila za prenovu programov izobraževanja in usposabljanja na vseh ravneh izobraževalne ponudbe s področja turizma. Hkrati je v teku priprava priporočil za vzpostavitev dodatnih programov usposabljanja na tem področju.

STORITVE ZA GOSPODARSTVO TER PROJEKTI ZA GOSPODARSTVO IN USTANOVE

UP FTŠ Turistica se ukvarja z izdelavo ekspertiz in svetovanja po željah naročnikov, skladno s kompetencami UP FTŠ Turistice v zvezi s podjetniškimi, trženjskimi in projektnimi načrti za turistična podjetja in organizacije; s strategijo razvoja in trženja turizma; z urejanjem kakovosti storitev v gostinstvu; z modeliranjem organiziranosti v turizmu.

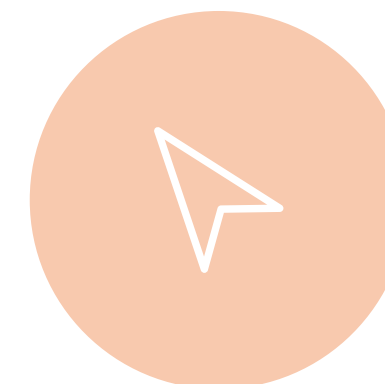
UP FTŠ Turistica je v zadnjih letih izvedla številne tržno usmerjene projekte na področju turistične ponudbe, turistične organizacije, tržnih analiz v sklopu turizma ipd. Sledijo nekateri primeri takih projektov, ki so ji bili poverjeni.

NASLOV TRŽNEGA PROJEKTA	NAROČNIK PROJEKTA
Izdelava akcijskega načrta razvoja in trženja gastronomije Slovenije 2019–2023	Slovenska turistična organizacija
Izdelava strategije razvoja destinacije Portoroža in Pirana: opredelitev strateškega modela in strateških ciljev razvoja	Turistično združenje Portorož, g.i.z
Raziskava o turistih v Portorožu	Turistično združenje Portorož, Hoteli LifeClass in Hoteli Bernardin Portorož
Profil tujih turistov v Sloveniji	Javna agencija RS za spodbujanje podjetništva, inovativnosti, razvoja, investicij in turizma (SPIRIT Slovenija)
Izvedba tržne analize in strategije za potrebe projekta »Museumcultur«	Postojnska jama, d.d.
Predlog strateške usmeritve razvoja in trženja turistične destinacije Ljubljana za obdobje 2014–2020	Javni zavod Turizem Ljubljana
Program za vzpostavitev celovitega sistema razvoja kakovosti storitev v turističnih podjetjih	Ministrstvo za gospodarstvo
Raziskava profilov gostov na ciljnih trgih (Francija, Velika Britanija, Finska, Švedska, Italija, Nemčija, Avstrija)	Slovenska turistična organizacija

MEDNARODNI PROJEKTI

Sledi seznam nekaterih mednarodnih projektov in participacij, v katerih UP FTŠ Turistica sodeluje kot partner:

NASLOV PROJEKTA	TRAJANJE PROJEKTA
TURIZEM 4.0 – obogatene turistične izkušnje	1. 9. 2018–1. 10. 2021
Izkusimo istrsko podeželje: novi (tematski) turistični produkti in njihova promocija	1. 12. 2018–31. 5. 2020
Čezmejno institucionalno sodelovanje za krepitev pristaniške varnosti (SECNET)	1. 10. 2017–31. 8. 2019
Skupna dediščina za skupno mednarodno promocijo 365 dni zelenega turizma na Opatijski in Portoroški rivieri	1. 10. 2017–30. 9. 2019
Investing in sustainable blue growth and competitiveness through 3-Pillar Business Model (projekt iBLUE)	1. 2. 2017–31. 1. 2020

FAKULTETA ZA VEDE O ZDRAVJU (UP FVZ)

©Simon Kolečnik

Fakulteta za vede o zdravju (UP FVZ)
Polje 42, 6310 Izola
Spletni naslov: www.fvz.upr.si
E-naslov: info@fvz.upr.si
Telefon: 05 662 64 60

OPIS, POSLANSTVO IN ORGANIZIRANOST

Fakulteta za vede o zdravju Univerze na Primorskem (UP FVZ) je bila ustanovljena leta 2006 z namenom ustvarjanja znanja za zdravje. Poslanstvo fakultete je izobraževati in raziskovati na kakovostni ravni – biti prepoznaven center ustvarjanja in prenosa znanja ter sodobne tehnologije na področju zdravja, prehrane in gibanja. Vrednote, ki so na UP FVZ nosilni elementi raziskovalnega udejstvovanja in prenosa tehnologij v gospodarstvo, so sledeče: znanje, kakovost, inovativnost, odprtost, interdisciplinarnost, timsko delo.

UP FVZ ponuja doktorski program, katerega namen je izobraziti visoko usposobljene samostojne raziskovalce, ki bodo kompleksno problematiko preventive v zdravstvu znali

reševati z interdisciplinarnimi pristopi, povezali poglobljena znanja v celovite rešitve ter ustvarjali nova znanja in tehnologije na področju zdravstvenih ved.

UP FVZ zaobjema tri katedre, ki so na posameznih področjih že zelo dobro uveljavljene. Katedra za kineziologijo in fizioterapijo se osredotoča na kineziologijo za optimizacijo športnega dosežka, kineziologijo za krepitev zdravja in ergonomijo; Katedra za prehransko svetovanje – dietetiko se ukvarja s prehrano za krepitev zdravja oziroma prehransko terapijo; Katedra za zdravstveno nego v osrčje raziskav postavlja profesionalizacijo zdravstvene nege, promocijo zdravja in preventivo.

RAZVOJNO-RAZISKOVALNE KOMPETENCE

Področje znanstvenoraziskovalnega dela se na UP FVZ usmerja k reševanju problemov družbe na področju javnega zdravja, ki sta jih spodbudila tehnološki razvoj in sodoben način življenja. Raziskovalna dejavnost se na UP FVZ usmerja bodisi na zdravje posameznika bodisi na zdravje skupnosti.

V ospredju raziskav so dejavniki, ki predstavljajo visoko tveganje za razvoj kroničnih nenalezljivih bolezni in predstavljajo nezanemarljiv zdravstveni ter družbeni problem, saj zmanjšujejo kakovost življenja, delovno zmožnost aktivne populacije ter skrajšujejo življenjsko dobo. Raziskave na UP FVZ – in skladno s tem prenos znanja na relevantnih področjih – se osredotočajo predvsem na: gibalno neaktivnost, slabe prehranjevalne navade ter na pokazatelje nezdravega vedenjskega sloga.

S širjenjem nabora znanstvenih ugotovitev raziskovalci prispevajo sveže znanje k razumevanju izvora kroničnih bolezni in k identifikaciji dejavnikov tveganja ter strateškim načrtom preventive v različnih starostnih skupinah. Znanje in pridobljene kompetence vplivajo na varovanje zdravja populacije v različnih življenjskih obdobjih (otroci in mladostniki, delovno aktivna populacija, starostniki), razvoj znanosti in stroke na področju dietetike, kineziologije, zdravstvene nege, fizioterapije ter na združevanje več znanstvenih in strokovnih disciplin (dietetika, zdravstvena nega, kineziologija, naravoslovne vede, medicina).

Fakulteta razpolaga s sodobno tehnologijo za zdravstveno-raziskovalne namene. Oprema vključuje med drugim modele in tehnološke naprave, med katere sodijo tudi take, ki so plod razvoja raziskovalcev, zaposlenih na fakulteti (predvsem na področju zdravstvene kineziologije), npr. sistem za merjenje dinamičnega ravnotežja. Na podlagi izsledkov raziskovalnega programa se v okviru strokovnih srečanj in z informiranjem prek medijev cilja na povečano ozaveščenost med splošno populacijo o zdravih vedenjskih navadah in možnostih preprečevanja kroničnih bolezni v vseh starostnih skupinah.

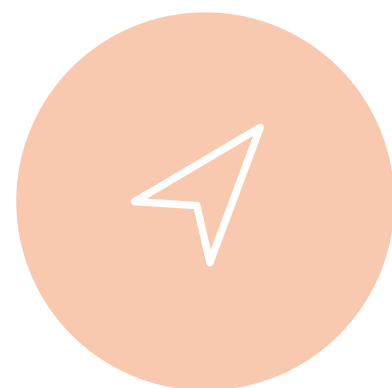
Pričakovani rezultati in prenos znanja:

- razvoj znanosti in stroke na področju dietetike, kineziologije, zdravstvene nege, fizioterapije ter prenos znanja v obliki zdravstvenih storitev,
- oblikovanje smernic za preučeno populacijo,
- izboljšanje zdravja in kakovosti življenja populacije,
- zmanjšanje stroškov kroničnih nenalezljivih bolezni,
- povečanje delovne storilnosti in kakovosti delovnih mest,
- krepitev sodelovanja s končnimi uporabniki, raziskovalnimi in izobraževalnimi partnerji ter partnerji iz gospodarstva,
- izboljšanje ponudbe zdravih izbir v sodelovanju z deležniki iz prehranske industrije.

RAZISKOVALNA DEJAVNOST

Tabela mednarodnih projektov v katere je vključena UP FTŠ

NAZIV PROJEKTA	OPIS	POSLOVNI PARTNER
Smoothie za zdravje	Analiza hranilne in energetske vrednosti ter učinkov bio-aktivnih snovi že pripravljenih smoothie napitkov, predstavitev informacij potrošnikom v okviru brošur ter spletne strani podjetja in mobilne aplikacije	Global, d.o.o.
Dieta	Proučitev vpliva nizko ogljikohidratne prehrane na kazalnike zdravja	Maksimum, d.o.o.
Medex	Učinki matičnega mlečka na sistemsko vnetje	Medex, d.o.o.
Lepa	Izdelava modela spodbujanja trajnostnega razvoja telesne aktivnosti v lokalnem okolju	Playness, d.o.o.

Projekt »Vpliv uživanja kefirja na kazalnike metabolnega sindroma«

Projekt je sad sodelovanja med UP FVZ in podjetjem Kele & Kele, d.o.o. Raziskava je sprva ugotovila, da je bila večina študij, ki sicer potrjujejo pozitiven učinek kefirja na zdravje, izvedenih v laboratorijskih pogojih. Namen projekta je bil ugotoviti, ali redno uživanje kefirja vpliva na posamezne dejavnike metabolnega sindroma in nizko stopnjo kroničnega vnetja pri debelosti zdravih odraslih asimptomatskih posameznikov. Izsledki študije so potrdili, da ima redno uživanje kefirja pozitivne učinke na nizko stopnjo kroničnega vnetja.

Ob tem je podjetje Kele & Kele pridobilo vpogled v sodoben način proučevanja mikrobne združbe kefirja in kefirnih zrn, saj je bil ob priložnosti izdelan laboratorijski protokol za analizo mikrobioma. Nenazadnje je študija prispevala k ozaveščanju potrošnikov o kefirju kot fermentiranem mlečnem izdelku in ekološki vrednosti izdelkov.

Storitve za gospodarstvo in institucije

Tržna dejavnost UP FVZ je usmerjena v tri ključna področja razvoja, pri čemer je vodilo multidisciplinarni pristop k obravnavi posameznika oziroma ciljne skupine:

- izvedba aktivnosti z namenom priprave in izvedbe kliničnih študij (izdelava protokola in izvedba študije za prehrabeno industrijo, živilska podjetja), razvoj in testiranje »tabu izdelkov« (do katerih je potrošnik zadržan), ocenjevanje izdelkov s posebnimi prehranskimi učinki za večja trgovska podjetja in industrijske predelovalne obrate, optimizacija in izdelava jedilnikov idr.,
- izvedba aktivnosti z namenom promocije zdravja (prehranska posvetovalnica, različne interne analize, meritve in svetovanja na zahtevo podjetij, načrtovanje in izdelava e-vsebin za naročnike),
- izvedba strokovnih izobraževanj in delavnic za širše skupine na aktualne teme s področja hrane, zdravja, gibanja.

Vključevanje v gospodarstvo UP FVZ omogoča dvosmerni pretok znanja in aktualnost vsebin vseživljenjskega izobraževanja ter prenos znanja v obe smeri, kar prispeva k trajnostnemu razvoju lokalnega in širšega regionalnega okolja na področju zdravja. Med raznimi dragocenimi storitvami, namenjenimi trgu, omenjamo nekatere, ki jih na UP FVZ nudijo tako profesionalnim športnikom kot navadni populaciji:

MERITVE ALI TESTIRANJE	OPIS
Meritev moči in jakosti	Vrednotenje jakosti in moči. Na podlagi zahteve posameznega športnika se lahko izbira iz nabora testov (testi jakosti, skoki, meti itd.), ki se izvedejo z uporabo prenosne merilne tehnologije. Storitev zajema pripravo, izvedbo in interpretacijo rezultatov.
Meritev gibljivosti in mobilnosti	Vrednotenje gibljivosti in mobilnosti. Na podlagi specifične zahteve posameznega športnika se lahko izbira iz nabora testov gibljivosti in/ali mobilnosti, ki se izvedejo z uporabo prenosne merilne tehnologije.
Kineziološka obravnava	Na podlagi klinične ocene gibalnega aparata oziroma klinične anamneze se ugotovijo težave gibalnega aparata in prisotnosti morebitnih sistemskih bolezni. Sledi kvalitativna analiza drže z opazovanjem položaja glave, ramenskega obroča, krivin hrbtenice itd. z namenom prepoznavanja strukturnih nepravilnosti drže. Na koncu je podana ocena.
Analiza tehnike	Analiza se izvede kvalitativno s pomočjo visokofrekvenčnih posnetkov. Opozori se na napake in pomanjkljivosti gibanja ter podajo napotki za izboljšanje. Izvede se v laboratoriju ali na terenu. Storitev zajema pripravo, izvedbo in interpretacijo rezultatov.
Hitrost in agilnost	Vrednotenje različnih pojavnih oblik hitrosti (reaktivnost, štartna hitrost, hitrost pospeševanja) in agilnosti. Na podlagi zahteve posameznega športnika ali druge ciljne skupine se izbirajo testi iz nabora testov hitrosti in agilnosti.
Koordinacija	Vrednotenje koordinacije telesa, rok in/ali nog, fine motorike. Na podlagi zahteve posameznega športnika ali druge ciljne skupine se izbira iz nabora testov, ki se izvedejo na terenu ali v telovadnici z uporabo prenosne merilne opreme.
Prehransko svetovanje	Ocena prehranjevalnih navad posameznikov in prehransko svetovanje. Pri posvetu je na voljo slikovno gradivo, modeli živil ipd. Na podlagi rezultatov in pogovora se osebi svetuje način za izboljšanje prehranjevalnih navad.
Meritve biokemijskih kazalnikov zdravja	Z biokemijskim analizatorjem Cobass se izmeri biokemijske parametre v plazmi ali serumu, ki kažejo na zdravstveno stanje organizma. Izmeri se lipidni profil, glukozo, bilirubin, encime, CRP.

MEDNARODNO UDEJSTVOVANJE

UP FVZ je podpisala nekatera zanimiva bilateralna sodelovanja s tujimi univerzami in raziskovalnimi ustanovami.

PRIPRAVA FUNKCIONALNIH PEKARSKIH IZDELKOV IZ ŽIT IN PSEVDO ŽIT Z INOVATIVNIMI FERMENTACIJAMI

Bilateralni projekt Slovenija-Srbija je nastal v sodelovanju z Raziskovalnim centrom Univerze Novi Sad in s slovenskim podjetjem Mlinotest, d.d., ki razpolaga z znanjem in veščinami s področja razvoja in trženja novih živilskih izdelkov. Projekt je trajal dve leti in se je zaključil ob koncu leta 2017. Projekt se je osredotočal na pojav celiakije, ki je danes opredeljena kot imunska sistemska bolezen, katere simptomi nastopijo zaradi uživanja glutena in sorodnih

proteinov. Cilj celotne raziskave je bila priprava diete na podlagi ajde, brezglutenskega psevd žita, ki ima številne pozitivne učinke na zdravje ljudi. Točneje, namen je bil proučitev pekarskih izdelkov, pripravljenih iz ajde, kot prehranskega izziva v dieti bolnika s celiakijo. Taki izdelki so lahko namenjeni tudi uporabnikom, ki uživajo gluten, vendar se ob brezglutenski ali nizkoglutenski dieti bolje počutijo.

Zahvaljujoč bilateralnemu projektu se je uspešno razvilo postopek dobre proizvodne prakse za pripravo brezglutenskega kruha, kar je dodatno pripomoglo k implementaciji dobre proizvodne prakse v tradicionalni živilski proizvodnji.

INŠTITUT ANDREJ MARUŠIČ (UP IAM)

©Sara Petretič

Inštitut Andrej Marušič (UP IAM)
Muzejski trg 2, 6000 Koper
Spletni naslov: www.iam.upr.si
E-naslov: info@iam.upr.si
Telefon: 05 611 75 91

OPIS, POSLANSTVO IN ORGANIZIRANOST

Inštitut Andrej Marušič (UP IAM) svojo raziskovalno-razvojno dejavnost osredotoča na štiri področja delovanja: matematiko, informacijske znanosti in tehnologije, tehnologijo (s poudarkom na varstvu narave) ter javno zdravje (duševno zdravje s poudarkom na suicidologiji). Vizija razvoja UP IAM je tako dodatno povečati interdisciplinarne povezave raziskovanja vseh obstoječih oddelkov in področij ter tako postati enotno interdisciplinarno regionalno, nacionalno in globalno središče naravoslovja ter tehnike, ki lokalnemu in širšemu okolju nudi rešitve za izboljšanje kakovosti življenja na različnih področjih. UP IAM je že od nastanka vključen v mednarodno okolje in z izkazano znanstveno odličnostjo si prizadeva še okrepiti pozicijo vodilne raziskovalne skupine na področju matematike, algebralne teorije grafov v svetovnem merilu.

Hkrati želi z intenzivnim razvojem področja kriptografije poseči na svetovno primerljivo raven, postati osrednji center za preučevanje duševnega zdravja in samomorilnega vedenja za Slovenijo in en ključnih na svetovni ravni, s tesno partnersko povezavo z gospodarstvom pa vzpostavlja skupni tehnološko-razvojni park ter aktivno sodeluje pri razvoju Centra odličnosti za raziskave in inovacije na področju obnovljivih materialov in zdravega bivanjskega okolja (InnoRenew CoE). Ob tem želi inštitut postati pomemben dejavnik pri razvoju e-rešitev za javne ustanove in gospodarske družbe, na podlagi razvoja interno razvitih in preizkušenih aplikacij.

UP IAM sodeluje z UP FAMNIT na področju naravoslovja in tehnike, ki skupaj tvorita osnovo

realnega gospodarstva. Kakovosten prenos znanja na teh področjih je zato strateškega pomena. Sodelavci UP FAMNIT raziskovalno delo (raziskovalne projekte in programe) praviloma izvajajo v okviru UP IAM in Inštituta za matematiko, fiziko in mehaniko.

Notranja struktura IAM je sestavljena iz štirih oddelkov: (Oddelek za tehnologijo, Oddelek za matematiko, Oddelek za informacijske znanosti in tehnologije, Oddelek za proučevanje zdravja) in treh centrov (Slovenski center za raziskovanje samomora, Center za sodelovanje z industrijo ter Center za Oblikovanje in Razvoj Aplikacij). Raziskovalno delo znotraj oddelkov in centrov zagotavlja dragocen doprinos znanosti, prenosu znanja in tehnologij, ki so sad delovanja in raziskovalnega truda na posameznih centrih.

CENTER ZA POVEZANO ZNANOST IN RAZVOJ

V letu 2011 je bil v okviru inštituta ustanovljen Slovenski center za raziskovanje samomora. V spomin na delo pokojnega kolega izr. prof. dr. Andreja Marušiča in z namenom nadaljevanja njegovega dela so pobudo za ustanovitev samostojne enote znotraj inštituta dali prof. dr. Diego De Leo in skupina nekdanjih sodelavcev dr. Marušiča. Center je vključen v evropske in nacionalne projekte s področja preučevanja in preprečevanja samomora.

Vizija centra je zagotavljati visokokakovostne raziskave za boljše razumevanje in razlago samomorilnega vedenja z željo, da bi to prispevalo tako k preprečevanju samomorov kot podpori bližnjim ob izgubi zaradi samomora. Skladno z omenjeno vizijo so cilji centra sledeči:

- zmanjševati samomorilni količnik v Sloveniji,
- učinkovito preprečevati spekter samomorilnih vedenj,
- razvoj kakovostnih raziskovalnih metod za boljše

- razumevanje in razlago samomorilnega vedenja,
- izvajati raziskave na multidisciplinaren način z zavedanjem kompleksnosti fenomena samomora in upoštevanjem kulturnih razlik,
- zagotavljati učinkovite intervencije in možnosti zdravljenja tako za preprečevanje samomora kot za podporo bližnjim po samomoru,
- prispevati pri implementaciji nacionalne strategije za preprečevanje samomora,
- postati priznano središče za raziskovanje samomora tako na nacionalni kot mednarodni ravni.

Razvojno-raziskovalne kompetence Centra za raziskovanje samomora so sledeče:

- kompetence ukrepanja za preprečevanje samomorilnega vedenja,
- kompetence ukrepanja ob primerih samomora,
- kompetence psihološkega svetovanja,
- refleksija in kritična analiza moralnih odločitev,
- sodelovanje pri izbiri kadrov,
- uporaba kvalitativnih in kvantitativnih metod raziskovanja pri preverjanju učinkovitosti produktov in storitev,
- uporaba različnih psihodiagnostičnih orodij, npr. OPSA (Ocena psihosocialnega tveganja zaposlenih) in PAI (Vprašalnik za oceno osebnosti, ki je namenjen ugotavljanju kliničnih sindromov).

Center je zelo aktiven na področju informiranja različnih javnosti tako v okviru javni srečanj in aktivnosti kot tudi v okviru informacijskega gradiva in publikacij. Več na ziviv.si/scsr.

CENTER ZA SODELOVANJE Z INDUSTRIJO

Center za sodelovanje z industrijo (CSI UP IAM) deluje od leta 2012. Nameni centra so krepitev razvojnih in tehnoloških komponent delovanja inštituta, pospeševanje razvojno-raziskovalnega sodelovanja z gospodarstvom, pospeševanje prenosa znanj, ureditev vprašanj intelektualne lastnine in podobno. Zlasti v luči gospodarske in finančne krize je ravno vzpostavitev in pospeševanje partnerskega sodelovanja s podjetji na skupnih projektih ključnega pomena. Zato CSI UP IAM skrbi za organizirano in brezhibno sodelovanje z industrijo uspešno, bodo s kakovostnim in z brezhibnim ter z organiziranim in s preglednim izvajanjem skrbeli na CSI UP IAM.

Razvojno-raziskovalne kompetence

Sodelavci centra omogočajo vključevanje podjetij v mednarodna raziskovalno-razvojno omrežja z namenom dostopa do najnovejšega znanja ter vključevanja v napredne raziskovalne skupine in raziskovalne konzorcije. Poleg mednarodnega sodelovanja spodbujajo interdisciplinarne industrijske projekte, ki ponujajo nove možnosti in različne mehanizme povezovanja podjetij, raziskovalne konzorcije. Poleg mednarodnega sodelovanja spodbujajo meddisciplinarne industrijske projekte, ki ponujajo nove možnosti in različne mehanizme povezovanja podjetij.

Projekt Implementacija Hi-Fi zvočnih sistemov v brezžičnem omrežju

Projekt je lep primer povezovanja med univerzo in gospodarstvom, saj so v njem sodelovali študenti, raziskovalci in podjetje ARTS, d. o. o.

Omenjeno podjetje je v zadnjih letih razvijalo lastno linijo aktivnih Hi-Fi zvočnih sistemov, ki na podlagi omrežja omogočajo predvajanje visoko kakovostnih avdio formatov neposredno s spleta ali prek drugih pametnih naprav. Projekt, ki ga je financiral Javni študentski, razvojni, invalidski in preživninski sklad RS, je zajemal analizo trga ter pripravo poslovnega modela za lansiranje novega izdelka na tržišče. Kot končni produkt so študenti s pomočjo mentorjev pripravili mobilno aplikacijo za operacijski sistem Android, s katerim je uporabniku olajšana povezava na računalniško enoto Raspberry Pi, ki prek določenih funkcij upravlja delovanje zvočnika. Med drugim je projektno sodelovanje med študenti, pedagoškimi mentorji in mentorji iz industrije prispevalo k vzpostavitvi novih povezav med podjetjem-partnerjem in akademsko sfero: korist je postala obojestranska – bodisi na ravni industrije bodisi na ravni akademske sfere, kajti teoretična znanja so bila združena s praktičnim znanjem in z rešitvami, ki so ustrezni za industrijo oziroma za trg.

```
function|for> a:=W[1];
function|for> b:=[a[n-j] : j in [0 .. n-1]];
function|for> VW[i] := b;
function|for> end for;
function>
function> ff:=function(x)
function> //TT:=[Random(0,1) : i in [1 .. 2^n]];
function> //return TT[Index(VW,x)];
function> //return (x[1]*x[5] + x[2]*x[6] + x[3]*x[7]
function> //return (x[1]*x[3] + x[2]*x[4] + x[1]*x[2]
function> //return (x[1]*x[6] + x[2]*x[7] + x[3]*x[8] +
;
function> end function;
function>
function> X:={};
function> fo:=ff(V[0]);
function> for x in V do
function> for> if ff(x) eq fo then
function> for|if> X:=X join (x);
function> for|if> end if;
function> for> end for;
function>
function> XS:=Setseq(X diff (V[0]));
function>
function> G:=CayGr(X diff (V[0]));
function> C:=AllCliques(G,Floor(2^(n/2))-1,false : A1 := "Dynamic")
function>
function> if C eq [] then
function> if> //return false;
function> if> false;
```

©Sara Petretič

FAKULTETA ZA DIZAJN (FD)

©Eva Vidovič

Fakulteta za dizajn (FD)
Prevale 10, 1236 Trzin
Spletni naslov: www.fd.si
E-naslov: info@fd.si
Telefon: 059 23 5010

OPIS, POSLANSTVO IN ORGANIZIRANOST

Fakulteta za dizajn (FD) se je preoblikovala iz Visoke šole za dizajn in je samostojni visokošolski zavod. Od leta 2011 je pridružena članica UP. FD opravlja izobraževalne, znanstvenoraziskovalne in umetniške dejavnosti na umetniških področjih tehničnih ved, arhitekture in gradbeništva, družboslovnih ved in umetnosti.

S ciljem postati fakulteta s trdnimi znanstvenimi in umetniškimi temelji vzpostavlja partnerstva tako z lokalno kot z mednarodno industrijo. Že od samega začetka se aktivno povezuje z gospodarstvom ter gospodarstvu zagotavlja kakovostne storitve in ustrezen prenos znanja. FD sestavlja mlad kolektiv akademsko in strokovno usposobljenih visokošolskih učiteljev in sodelavcev. Slednji raziskujejo in sodelujejo

z gospodarstvom na specifičnih področjih, kot so: notranja oprema, tekstilije in oblačila, vizualne komunikacije, design management. Tako pedagoško kot raziskovalno in umetniško udejstvovanje FD temelji na kreativnih zamislih njenih ustvarjalnih sodelavcev, ki so sposobni uresničevati svoje zamisli od ideje do izvedbe, pri tem pa spoštovati akademsko svobodo ter ohraniti trajnostni odnos do okolja.

Delo na FD poteka tudi v laboratorijih, saj fakulteta premore kar tri sodobno opremljene laboratorije:

- laboratorij za kreativne industrije spodbuja raziskovalno in razvojno delo, pri čemer se izvajajo razvojni projekti in ustvarjajo novi

produkti. Pomen dizajna v povezavi s in za slovensko kreativno industrijo v prid slovenskega gospodarstva vključuje oblikovanje v namen boljše prepoznavnosti izdelkov;

- laboratorij za produktno oblikovanje je razvojno-raziskovalni laboratorij, katerega namen je integracija ekspertnih znanj in strokovnjakov s področja dizajna, tekstilnih materialov in novih tehnologij za razvoj novih kreativnih in funkcionalnih tekstilnih in oblačnih izdelkov ter blagovnih znamk;

- laboratorij za vizualne komunikacije je namenjen raziskovanju, strategijam in aktivnostim, ki so pomembni za dinamično in učinkovito načrtovanje vizualnih komunikacij. Laboratorij se povezuje z industrijo, s podjetji in slovenskimi razvojnimi centri.

Omembe vredno je še dejstvo, da so številni produkti, ki so jih izumili oblikovalci na FD, že patentirani. Sledi nekaj takih primerov.

FAKULTETA ZA DIZAJN: PATENTI

NAZIV PATENTA	AVTORJI/VLAGATELJI	URAD
Večfunkcionalna postelja	Franček Tkavc Branko, Jasna Hrovatin, Mojca Perše	Urad RS za intelektualno lastnino
Sedežnoležalni element s pretočno vsebino in dušilnim ventilom	Klavdija Vauhnik, Jasna Hrovatin, Mojca Perše	Urad RS za intelektualno lastnino
Adapter za prenosne računalnike z avtomatskim navijanjem napajalnih kablov preko povratne vzmeti	Tina Mahne, Jasna Hrovatin, Mojca Perše	Urad RS za intelektualno lastnino
Predal s spustnim držalom za knjigo	Bogdan Cehner, Jasna Hrovatin, Mojca Perše	Urad RS za intelektualno lastnino
Modularni pohištveni sistem	Jasna Hrovatin, Matic Treven	Urad za usklajevanje na notranjem trgu
Modularni pohištveni element	Jasna Hrovatin, Petra Božič	Urad za usklajevanje na notranjem trgu

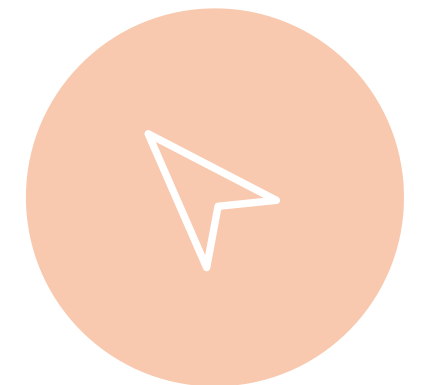
STORITVE ZA GOSPODARSTVO IN USTANOVE

FD že od ustanovitve sodeluje z Razvojnim centrom kreativne pohištvene industrije RC 31 in z Razvojnim centrom Intech-Les. Obenem sodeluje s številnimi slovenskimi podjetji. Taka sodelovanja, ki potekajo na raznoraznih področjih (od gradnje z lesom do varstva okolja; od turizma do vrednotenja slovenske kulturne dediščine) pogostoma presegajo formalno aplikativne raziskovalne projekte in prehajajo v udejanjanje idej, konceptov, pobud in rešitev.

Projekt KOCles 2.0

FD je aktivno sodelovala pri projektu **KOCles 2.0**, v katerem je bilo udeleženih še 27 poslovnih podjetij in 8 institucij, s ciljem, da se podjetjem v lesni industriji zagotovi usposobljene kadre in sveža znanja. Gre za projekt, ki je pripomogel k vpeljavi konceptov design managementa in znamčenja ter k nastanku novih oziroma izboljšanih procesov, prototipov in izdelkov (Satler okna in vrata, Mizarstvo Florjančič, Donar, Lina Design, Mizarstvo Bolčič, Alples). V sklopu projekta so se razvile nove kompetence in sinergije. Med izvajanjem projekta so bila izvedena številna usposabljanja s fokusnih področij in kar 280 skupinskih delavnic. FD je med drugim zastopala, promovirala, izobraževala in evalvirala podjetja na področju design managementa.

Na ta način so vsi udeleženci doprinesli k okrepi-tvi uspešnosti delovanja slovenskih lesarskih podjetij, kar se odraža v višji prodaji (Jelovica okna, Alpod, Hit Preless), prisotnosti na novih trgih (Donar, Lina Design), višji produktivnosti (M Sora, Satler okna in vrata, Lesna vrata, Adria dom, Alples), na novo lansirani produktih (Donar, Mizarstvo Florjančič), prepoznavnosti blagovne znamke (Gonzaga-pro), inovativnih rešitvah (Jelovica hiše) ter strokovni usposobljenosti za specifična programska orodja (Stilles, Hit Preless, Inles, Menina, Jelovica okna, Mizarstvo Jezeršek). Podjetja so z novimi znanji optimizirala delovne procese (Marles hiše, M Sora, Adria dom, Satler okna in vrata, Lesna vrata, Pohištvo Potočnik) in dvignila raven zavzetosti zaposlenih (LIP Bled, LIP Bohinj, Adria dom, Murales).

NADALJNI KORAKI

Na CRPZ UP si prizadevamo, da izvajamo odlična usposabljanja s področja upravljanja intelektualne lastnine, prenosa znanja in hkrati z relevantnih področij ter tematik, ki jih raziskovalci potrebujejo pri prenosu znanja in trženju tehnologij oziroma tehnoloških aplikacij. Tudi nadalje si bomo prizadevali, da bomo dosledno in kolikor se da uspešno pomagali pri prenosu znanja bodisi z univerze v gospodarstvo bodisi iz gospodarstva v akademsko sfero.

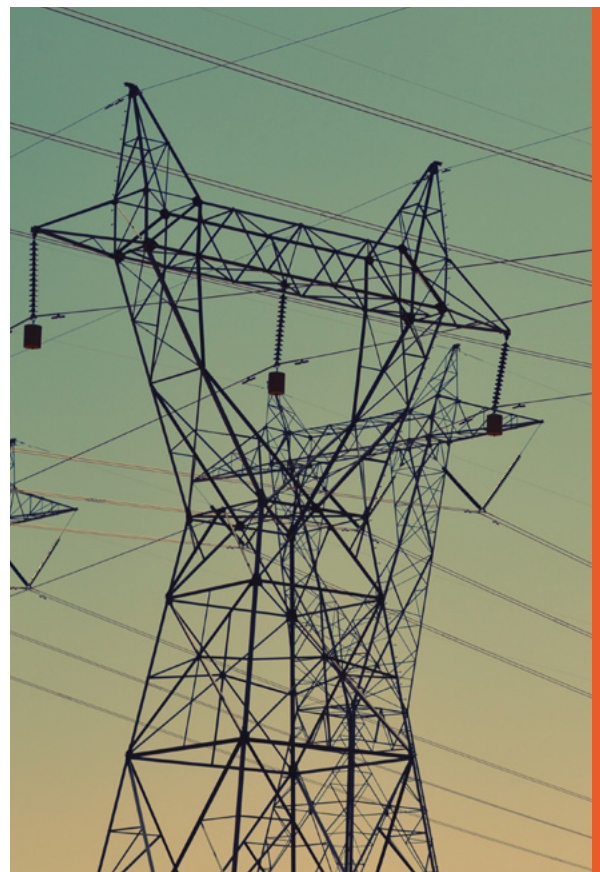
Nadaljnji koraki CRPZ UP za doseganje omenjenih ciljev v obdobju naslednjih let so sledeči:

- izboljšanje sodelovanja med akademsko sfero in gospodarstveniki/podjetniki,
- izboljšanje patentabilnosti izvirnega znanja in intelektualnih produktov fakultet in raziskovalnih centrov UP,
- promocija dobrih praks z vidika diseminacije znanj in tehnologij,
- razvoj mreženja med raziskovalci, mladimi podjetniki in uveljavljenimi gospodarstveniki,
- zagotavljanje učinkovitosti in prepoznavnosti UP na področju prenosa tehnologij bodisi z vidika števila prenosov tehnologije bodisi z vidika kakovosti prenosa (kar naj pripomore tudi k njeni koristni oziroma premišljeni uporabi med porabniki).

Ob koncu naj izpostavimo še dva vidika v perspektivi prenosa znanj in tehnologije, ki sta ključnega pomena za UP, čeprav sta si morda navidezno celo protislovna. S prvega vidika lahko potrdimo, da tehnologijo oblikujejo in naposled tržijo predvsem tisti raziskovalci, ki na tehnologije osredotočajo svoj raziskovalni trud.

Stega vidika lahko znotraj humanističnih in družbenih ved govorimo o prenosu znanja, o usmerjanju in kritičnem presojanju procesa prenosa tehnologij v družbo. Težko (če sploh lahko) pa bomo govorili o prenosu tehnologije v ožjem smislu.

Z drugega vidika pa opažamo, da bodo v prihodnosti vse bolj pomembne vezi med posameznimi fakultetami (vključno s humanističnimi in z družboslovnimi fakultetami), ki bodo omogočile in oblikovale interdisciplinarno znanje. Na ta način je tudi verjetnost, da bodo pri prenosu tehnologij in znanj resnično v ospredju človekove potrebe, znatno višja. Ravno globlje razumevanje in posledično uravnoteženo obvladovanje obeh sfer, torej humanistične in tehnološke, lahko jamči UP razpoznavni pečat in odliko pred ostalimi institucijami tako na državni kot na širši mednarodni ravni. Iz tega spoznanja sledijo naša razvojna vizija in nadaljnji razvojni koraki v smeri napredka.

© Fré Sonneveld/Unsplash

Center za razvoj in prenos znanja Univerze na Primorskem se pretežno financira iz projekta Konzorcij za prenos tehnologij iz JRO v gospodarstvo (1.9.2017 – 30.6.2022). Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Namen projekta je spodbuditi krepitev povezav in sodelovanja med javnimi raziskovalnimi organizacijami in gospodarstvom ter krepitev kompetenc pisarn za prenos tehnologij, raziskovalcev in podjetij. Namen projekta je, da se krepí komercializacija že razvitih znanstvenih rešitev in spodbudi povpraševanje ter krepitev razvojnih kompetenc. V Konzorciju sodelujejo pisarne za prenos tehnologij z Instituta Jožef Stefan, Univerze v Ljubljani, Univerze v Mariboru, Univerze na Primorskem, Nacionalnega inštituta za biologijo, Kemijskega inštituta Slovenije, Kmetijskega inštituta in Fakultete za informacijske študije v Novem mestu.

INFORMACIJE O PRIROČNIKU

Izdajatelj: Univerza na Primorskem

Koncept in besedilo: Mitja Stefancic

Uredil: Mitja Stefancic

Uvodni nagovor: prof. dr. Štefko Miklavič

Supervizija: Katarina Krapež

Pomoč pri zbiranju podatkov in urejanju

priročnika: Karen Gladović, Sebastjan Rosa,
Urška Križman Vižintin

Fotografije: Univerza na Primorskem;

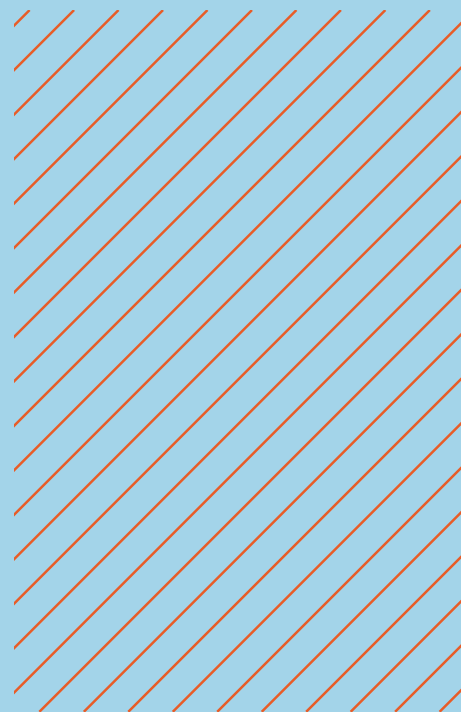
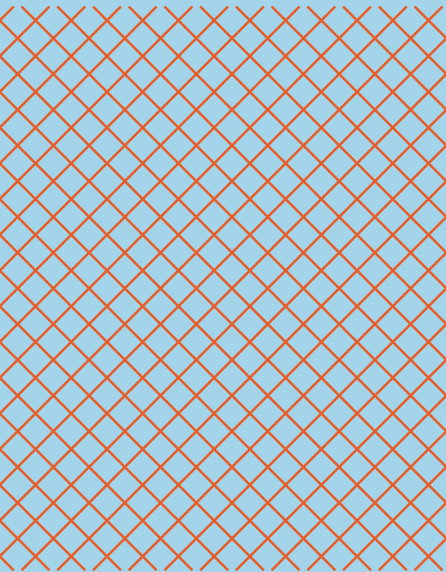
Mirella Baruca; Simon Koležnik,
Anže Krže (mediaspeed.net), Špela
Šedivy, Blaž Korent, Mitja Tretjak, Iva
Emeršič, Sara Petretič, Eva Vidovič
Unsplash; Freepik; Tomappo

Lektoriranje in oblikovanje: Markacija d.o.o.

Tisk: a-media

Naklada: 170 izvodov (tiskani izvodi).

Koper, januar 2020

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT**